

Marijo Rošić*

MEĐUNARODNA POLICIJSKA SURADNJA KRIMINALISTIČKE POLICIJE REPUBLIKE HRVATSKE

Autor iznosi razloge, oblike i ciljeve međunarodne policijske suradnje kriminalističke policije Ministarstva unutarnjih poslova posebno se osvrćući na razmjenu podataka (saznanja) posredstvom Interpola, na osnovi sklopljenih bilateralnih sporazuma o suradnji u borbi protiv kriminaliteta, posredstvom časnika za vezu i kroz regionalne inicijative. Analizirajući aktivnosti hrvatskog središnjeg nacionalnog ureda - Interpola Zagreb, autor opisuje trendove i komunikacijske sustave Interpola kao i perspektive rada u budućnosti. Posebno su analizirani zakonski okviri rada Interpola i aktivnosti Interpola kao komunikacijskog sredstva za pružanje međunarodnopravne pomoći u kaznenim stvarima.

Članak sadržava ažurirani pregled (stanje u siječnju 2006. godine) potpisanih međunarodnih ugovora o suradnji u borbi protiv kriminaliteta te objašnjava aktivnosti stranih policijskih časnika za vezu odgovornih za suradnju sa RH kao i trenutačnu situaciju (zakonsku i faktičnu) o stanju hrvatskih policijskih časnika za vezu trenutačno akreditiranih u inozemstvu. Članak obuhvaća kratak prikaz trenutačne bilateralne policijske suradnje s nekim od glavnih međunarodnih partnera.

U članku je posebno naglašeno značenje regionalne policijske suradnje analizom svih regionalnih inicijativa kroz koje se provodi taj oblik suradnje. U zaključku se spominju oblici i mogući načini međunarodne policijske suradnje u budućnosti s posebnim osvrtom na postojeće stanje zakonodavstva i težnje RH za punopravnim članstvom u EU.

UVOD

Političke i gospodarske promjene nastale potkraj 80-ih godina prošlog stoljeća u državama tzv. istočnog bloka, promjene na Dalekom istoku i promjena

---

* Marijo Rošić, dipl. pravnik i dipl. kriminalist, načelnik Odjela za međunarodnu policijsku suradnju u Upravi kriminalističke policije MUP-a RH; član pregovaračkog tima Vlade RH za poglavlje *Pravda, sloboda i sigurnost* i supredsjedatelj Radne skupine *Policijski forum* Pakta o stabilnosti.

odnosa snaga svjetskih sila na globalnoj razini pridonijeli su neslućenim društvenim i gospodarskim kretanjima. Padom “željezne zavjese” države nekadašnjeg Varšavskog pakta ulaze u tranzicijske procese kroz koje, zbog prelaska s planskog na tržišno gospodarstvo, dolazi do naglog otvaranja tržišta robe, kapitala i ljudi. Težnje za liberalizacijom tržišta, ukidanje nekadašnjih administrativnih “hladnoratovskih” barijera i jačanje ideje za ujedinjenjem na zajedničkom tržištu nužno su doveli do pojačanje fluktuacije ljudi i kapitala u posljednjih 20-ak godina.

Pojačana potreba za fluktuacijom ljudi i kapitala imala je kao posljedicu smanjenje razine uobičajenih mehanizama kontrole osoba, isprava i prijevoznih sredstava, što je, u kriminalističkom smislu, zbog smanjenja kriminalističke prevencije, dovelo do povećanja broja kaznenih djela i do novih pojava oblika kriminaliteta.

Dodamo li tome stalni tehnološki napredak popraćen neslućenim mogućnostima prijenosa informacija putem medija, kao i mogućnosti prijenosa kapitala kroz tzv. “nevidljive transakcije”, evidentno je da se kriminalistika našla pred novim izazovima u borbi protiv najnovijih pojava oblika suvremenog kriminala. Kroz tranzicijski proces Hrvatska je prošla na specifičan način jer su policijske snage stasale u ratnim uvjetima, što je dodatno otežalo i usporilo transformaciju policije od čuvara pravnog poretka i državnog suvereniteta u servis za održavanje javnog reda, za pomoć u svim oblicima izvanrednih situacija, za suzbijanje i otkrivanje kaznenih djela i, nadalje, u servis blizak građanima (Gjenero i sur., 2002).

U takvim okolnostima, uvjetovanim s jedne strane globalnim, svjetskim trendovima te s druge strane nestabilnim regionalnim okruženjem, valjalo je postupno uspostavljati pravnu podlogu i mehanizme za jačanje policijske suradnje u borbi protiv novonastalih pojava oblika kriminala.

Što bi bio suvremeni kriminal? Djelomičan odgovor na to pitanje nude odredbe Konvencije Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta, tzv. Palermiska konvencija iz prosinca 2000. godine¹. U čl. 3. Konvencije definirana su područja primjene pa se navodi da se Konvencija primjenjuje, “osim kada je to u njoj drukčije utvrđeno”, na sprječavanje, istragu i progon kaznenih djela sudjelovanja u zločinačkoj skupini, pranja koristi od kaznenog djela, korupcije i ometanja pravde kao i u slučajevima počinjenja teškog kaznenog djela “kada je kazneno djelo transnacionalne prirode i uključuje organiziranu zločinačku grupu”.

---

¹ RH je, do trenutka pisanja ovog članka (kolovoz 2005. godine) ratificirala Konvenciju kao i dva dopunska protokola uz Konvenciju: Protokol o sprječavanju, suzbijanju i kažnjavanju krijumčarenja ljudi, posebice žena i djece te Protokol o sprječavanju krijumčarenja migranata kopnom, morem i zrakom. Protokolu o borbi protiv proizvodnje i trgovine vatrenog oružja, njegovih dijelova i streljiva RH još nije pristupila.

Drugi dio definicije valja pomnije razmotriti.

Konvencija se u definiranju pojma “teškog kaznenog djela” koristi određenjem zakonskog minimuma propisane kazne, tj. definira ga kao “ponašanje koje predstavlja kazneno djelo kažnjivo maksimalnim lišavanjem slobode u trajanju od najmanje četiri godine ili težom kaznom”.

“Organizirana zločinačka grupa” definirana je kao “strukturirana grupa tri ili više osoba, koja postoji tijekom određenog razdoblja i djeluje složno s ciljem počinjenja jednog ili više teških kaznenih djela” sa svrhom “izravnog ili neizravnog stjecanja financijske koristi.”

Uz navedeno, potrebno je kumulativno ispunjenje i uvjeta da je riječ o kaznenom djelu “transnacionalne prirode”. Pa se dalje u tekstu Konvencije navodi da je kazneno djelo “transnacionalne prirode”:

1. “ako je počinjeno u više od jedne države”; ili
2. “ako je počinjeno u jednoj državi, ali se značajan dio njegove pripreme, planiranja, uputa ili kontrole odvijao u drugoj državi”; ili
3. “ako je počinjeno u jednoj državi, ali uključuje organiziranu zločinačku grupu koja se bavi zločinačkim djelovanjem u više od jedne države”; ili
4. “ako je počinjeno u jednoj državi, ali ima značajne posljedice u drugoj državi.”

Takvim definiranjem jasno se upućuje na međunarodnu dimenziju pojma transnacionalnosti i postavlja logično pitanje: kako se efikasno boriti protiv transnacionalnog kriminaliteta, tj. kako uspješno razmijeniti sve potrebne informacije i inicijalna saznanja između nadležnih agencija za provedbu zakona² u različitim državama? Upravo su već spomenuti globalizacijski trendovi, liberalizacija tržišta rada i robe i demokratizacija pravnih i političkih poredaka doveli do tješnje suradnje među državama, napose među susjednim državama. Takvi trendovi imali su međutim kao posljedicu i povećanje dinamike među kriminalnim skupinama, koje su, tradicionalno, znatno brže uspostavile međusobne kontakte nego legitimne strukture vlasti.³ Potreba za uzajamnom razmjenom podataka, kako sa susjedima, tako i šire, s ostalim državama, pridonijela je jačanju značenja međunarodne policijske suradnje.

---

² Pojmom “agencije za provedbu zakona” na sveobuhvatan se način pokušavaju definirati sva nadležna tijela za borbu protiv kriminala jedne države upravo zbog različitosti ovlasti u tijeku istrage kao i prirode pojedine “istražne” službe u pojedinim zemljama. Pojam potječe od engleskog izraza: *Law Enforcement Agency*.

³ Primjerice Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Savezne vlade Savezne Republike Jugoslavije o sprječavanju međunarodne protuzakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima, međunarodnog terorizma i organiziranog kriminala te najtežih oblika ostalih kaznenih djela potpisan je tek 8. svibnja 2002. Tijekom suspenzije članstva Interpola Beograd u međunarodnoj organizaciji kriminalističke policije-INTERPOL nije postojala pravna podloga za suradnju i razmjenu podataka premda su aktivnosti kriminalnih skupina bile vrlo intenzivne.

U širem smislu, pod pojmom međunarodne policijske suradnje, osim spomenute operativne razmjene podataka u predistražnim i istražnim postupcima između tijela za provedbu zakona, valja uvrstiti i praćenje, analizu i raščlambu međunarodnih inicijativa (multilateralnih i bilateralnih); provedbu sklopljenih međunarodnih ugovora; pripremu i praćenje međunarodnih sastanaka (od redovitih radnih sastanaka predviđenih međunarodnim ugovorima na nižoj razini do *ad hoc* sastanaka predstavnika tijela za provedbu zakona na najvišim razinama); analizu, raščlambu i usmjerivanje aktivnosti povodom ispunjavanja preuzetih međunarodnih obveza⁴; davanje mišljenja i prijedloga na dostavljene nacрте zakonskih tekstova te različite protokolarne aktivnosti. Nedvojbeno je da je međunarodna policijska suradnja područje policijskog rada koje se najdinamičnije razvija i kojeg se opseg aktivnosti neprestance povećava. Posebno je uočljiv konstantan rastući trend u količini razmijenjenih informacija među državama, ali i porast tzv. “nevidljivih”, protokolarnih aktivnosti koje je potrebno kvalitetno pripremiti i odraditi. U tako širokom spektru aktivnosti koje se razumiju pod pojmom “međunarodne policijske suradnje”, i u kontekstu njezina značenja, dovoljno je istaknuti da je praksa pokazala kako je bez kvalitetne i brze obrade inicijalne informacije primljene iz inozemstva nezamislivo obavljanje posebnih izvida kaznenih djela (tajno praćenje, kontrolirana isporuka i sl.).

Tražeci rješenje u borbi protiv organiziranog, “transnacionalnog” kriminaliteta, države su pokušale u početku riješiti probleme sklapanjem bilateralnih sporazuma pazeći pritom da ne naruše vlastiti nacionalni suverenitet. Onoga trenutka kad su se pojedini pojedini oblici organiziranog kriminaliteta (nezakonita trgovina opojnim drogama, trgovina ljudima, nezakonito prebacivanje osoba preko državne granice, trgovina oružjem, eksplozivom i nuklearnim tvarima, krivotvorenje novca, krađa motornih vozila, krađa umjetnina i sl.) počeli pojavljivati kao globalna prijetnja, pravna podloga za međusobnu suradnju po pojedinim područjima organiziranog kriminala pokušala se uspostaviti pristupanjem država multilateralnim međunarodnim ugovorima.

Kako ni takav način suradnje nije donio željene rezultate, pokušalo se razmjenu informacija ubrzati jačanjem suradnje na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini, ali se istodobno počelo intenzivno raditi na ustrojavanju jedinstvenog informatičkog sustava i sustava potraga (Ivanda, 2001). Koliko je bio mukotrpan put na kojem su se države, s ciljem jačanja policijske suradnje, na određeni način morale odreći nekih suverenih prava, pokazuje i podatak da je od potpisivanja Sporazuma između vlada zemalja Gospodarske unije – Beneluksa, Savezne Republike Njemačke i Republike Francuske dana 14. lipnja

---

⁴ U slučaju Republike Hrvatske ovdje se ponajprije razumiju aktivnosti koje je potrebno ispuniti u provedbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju te kroz usvajanje pravne stečevine Europske unije.

1985. (tzv. Schengenski sporazum) pa do potpisivanja Sporazuma o provođenju Sporazuma između vlada zemalja Gospodarske unije – Beneluksa, Savezne Republike Njemačke i Francuske Republike glede postupnog reduciranja kontrole na zajedničkim granicama proteklo pet punih godina. Daljnja nastojanja u formiranju europske policije, koja bi bila svojevrsan pandan FBI-u, na inzistiranje SR Njemačke formalno su ostvarena u Ugovoru iz Maastrichta iz 1992. godine u članku K.1. kojim su navedena područja od zajedničkog interesa radi ostvarivanja slobode kretanja osoba, gdje se pod točkom 9. navodi i “policijska suradnja u svrhu sprječavanja i borbe protiv terorizma, nedopuštene trgovine drogom i drugih ozbiljnih oblika međunarodnog kriminala, uključujući i određene oblike suradnje carine, vezano za sustav EU za razmjenu informacija unutar Europske policije (EUROPOL-a)”.

Različitosti pravnih sustava, različite nadležnosti sudstva i policije u kaznom progonu u pojedinim državama i želja država za zaštitom vlastitog suvereniteta upravo su ključne, neizbježne prepreke u borbi protiv organiziranog kriminala “koji ne poznaje granice”. Pokušaji uvođenja jedinstvenog pravnog prostora (Sieber, 1998) kojim bi se skratili dugotrajni postupci pružanja pravne pomoći svoje početne pomake dobivaju 60-ih godina 20. stoljeća (Dewallef, 1993) kroz suradnju u Stalnoj radnoj skupini za droge (forum za razmjenu ideja koji čine policijski službenici SR Njemačke, Beneluksa, Francuske, Danske, Austrije i Švicarske), Obavještajnu mrežu u svezi s nogometnim huliganima, Europski policijski sastanak u vezi s prometom, Konferenciju o uzajamnim obavještajnim putovima (suradnja na lokalnoj razini belgijske, francuske, engleske i nizozemske policije) i dr. Ipak, tek Ugovorom iz Maastrichta (potpisan 7. veljače 1992, stupio na snagu 1. studenog 1993) EZ odbacuje svoj “isključivo ekonomski karakter i transformira se u Europsku uniju s manje uskim preokupacijama” (Pejčinović, 1997). Drugim riječima, Maastrichtskim sporazumom preuzimaju se svi dotadašnji sporazumi EU i formiraju se dva nova “stupa”: zajednička vanjska i sigurnosna politika te pravosuđe i unutarnji poslovi. Od Maastrichtskog sporazuma do danas države članice EU postigle su velike pomake u provođenju zajedničkih istraga, prekograničnog praćenja, prekogranične potjere i uvođenja središnjih potražnih evidencija. S druge strane, Interpol je na globalnom planu učinio značajne pomake osuvremenjivanjem informacijskog sustava za razmjenu podataka.

U širem smislu, međunarodnu policijsku suradnju valja podvesti pod pojam međunarodnopravne suradnje na suzbijanju kriminaliteta u koji se još ubrajaju i oblici suradnje izvan kaznenog postupka poput pravne pomoći konzula, protjerivanje stranca iz zemlje - tzv. prikrivena ekstradicija (Krapac, Birin, 1987; slično Gluščić, 1998) te lišavanje slobode i predaja osoba koje su na nedozvoljen način prešle državnu granicu. Međunarodna policijska suradnja mogla bi se odrediti kao velik broj različitih policijskih djelatnosti i razmjena kriminalističko-obavještajnih saznanja sa svrhom poduzimanja hitnih mjera

radi otkrivanja i uhićenja počinitelja kaznenih djela s elementom inozemnosti (Sačić, 2000).

U tom kontekstu međunarodnu policijsku suradnju MUP-a RH valja promatrati kroz nekoliko segmenata: suradnju i razmjenu podataka putem INTERPOL-a, suradnju i aktivnosti u sklopu regionalnih inicijativa, sudjelovanje u aktivnostima radnih skupina međunarodnih organizacija, suradnju na temelju bilateralnih sporazuma, pri čemu posebno treba izdvojiti suradnju posredstvom časnika za vezu, aktivnosti oko pristupanja EUROPOL-u te, fakultativno, aktivnosti u sklopu nevladinih međunarodnih policijskih organizacija.

1. OBLICI I CILJEVI MEĐUNARODNE POLICIJSKE SURADNJE MUP-a RH

Na temelju odredbe članka 11. Zakona o policiji od 19. prosinca 2001. Ministarstvo unutarnjih poslova, “radi stvaranja uvjeta rada organizira međunarodnu suradnju”. Nadalje, u članku 12. stavku 2. tog zakona ističe se da je zadaća Ravnateljstva policije, između ostalog, “briga o provođenju međunarodnih ugovora o policijskoj suradnji i drugih međunarodnih akata za koje je nadležno”.

Kad se izrađivao nacrt Zakona o policiji, cjelokupna međunarodna suradnja MUP-a RH bila je koncentrirana, izuzme li se suradnja na lokalnoj razini kroz redovite mjesečne ili *ad hoc* sastanke (najčešće na razini čelnika policijskih uprava), na dva mjesta: u kabinetu ministra, Odjelu (nekada: Uredu) za međunarodnu policijsku suradnju i u Uredu Interpola. U Odjelu za međunarodne odnose pri kabinetu ministra bila je koncentrirana tzv. “neoperativna” suradnja: protokolarne aktivnosti, aktivnosti u vezi sa sklapanjem međunarodnih ugovora, koordinacija svih međunarodnih aktivnosti za potrebe Ministarstva i sl. U Uredu Interpola bila je koncentrirana tzv. “operativna” policijska suradnja: razmjena podataka s državama članicama Interpola, provedba međunarodnih ugovora o policijskoj suradnji, sudjelovanje na međunarodnim skupovima u organizaciji INTERPOL-a, izvršavanje zakonom predviđenih obveza prilikom pružanja međunarodnopravne pomoći u kaznenim stvarima i sl. Nakon 2000. godine, a posebice nakon otvaranja pretpristupnih pregovora za članstvo u EU i preuzimanjem obveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, međunarodna suradnja na području unutarnjih poslova višestruko se povećala. Osim prepoznatljivog globalnog cilja kojim se kroz međunarodnu policijsku suradnju pokušava podići razina suzbijanja svih pojavnih oblika kriminala, podići razina pravne i fizičke sigurnosti hrvatskih građana kao i građana koji borave na hrvatskom državnom području te povećati stručnost i osposobljenost rada službenika (Sačić, 2000), pred MUP RH se, otvaranjem pretpristupnih prego-

vora, otvorio nov zadatak usklađivanja nacionalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU. Pri tome je potrebno istaknuti da je 2002. godine formirana Uprava za granicu kao posebna uprava u sklopu Ravnateljstva policije. Radi što kvalitetnijeg ispunjavanja predviđenih međunarodnih obveza u pogledu usklađivanja zakonodavstva s pravnom stečevinom EU, kao i radi provedbe pretpristupnih projekata pomoći (CARDS, od 2005. godine PHARE), u Upravi za granicu formiran je poseban Odjel za susjedne zemlje s ciljem objedinjavanja svih međunarodnih aktivnosti Uprave za granicu. Sistematizacijom radnih mjesta 2001. godine formiran je, u sklopu Uprave kriminalističke policije, Odjel za međunarodnu policijsku suradnju u sklopu kojega djeluje i Odsjek INTERPOL-a, a uskoro bi Odjel trebao biti proširen formiranjem i Odsjeka EUROPOL-a. Taj je odjel zadužen za koordinaciju međunarodnih aktivnosti u ime Uprave kriminalističke policije, ali često prati, analizira i objedinjuje materijal međunarodnog sadržaja za potrebe cijelog Ravnateljstva policije. Zbog već spomenutog intenziviranja aktivnosti oko usklađivanja zakonodavstva s pravnom stečevinom EU kao i zbog sve intenzivnijeg sudjelovanja predstavnika hrvatske policije u mirovnim misijama, 2004. godine formirana je Uprava za europske integracije i mirovne misije. Zadatak je te uprave koordinirati aktivnosti svih uprava Ministarstva unutarnjih poslova (Uprave policije, Uprave kriminalističke policije, Uprave pravnih i kadrovskih poslova, Uprave inspekcij-skih i upravnih poslova i Uprave za granicu) koje se odnose na usvajanje pravne stečevine EU; nadzirati izradu i provedbu međunarodnih projekata pomoći i pružati potrebnu potporu prilikom slanja policijskih službenika na rad u inozemstvo. Uz navedeno, poslovima međunarodne suradnje bavi se i Odjel za međunarodne odnose u kabinetu ministra koji je zadužen za sklapanje međunarodnih ugovora (sukladno odredbama Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora), koordiniranje i pripremu međunarodnih aktivnosti za potrebe kabineta ministra i praćenje svih međunarodnih aktivnosti na razini Ministarstva. Nagli porast međunarodnih aktivnosti doveo je do potrebe formiranja većeg broja ustrojstvenih jedinica zaduženih za međunarodnu suradnju, napose međunarodnu policijsku suradnju. Takvo povećanje službenika angažiranih na poslovima međunarodne (policijske) suradnje rezultat je novona-stalih potreba, u čemu Hrvatska nije usamljen primjer.⁵ Poseban problem je stručna osposobljenost i znanje stranih jezika službenika angažiranih na poslovima međunarodne policijske suradnje. Valja istaknuti da MUP RH, s

---

⁵ Primjerice: u Republici Mađarskoj, po uzoru koje je ustrojen sadašnji Odjel za međunarodnu policijsku suradnju MUP-a RH, zbog povećanja aktivnosti izazvanih potrebom pristupanja schengenskom informacijskom sustavu i EUROPOL-u, potrebom organizacije prekograničnog praćenja i potjere kao i sudjelovanjem na raznim regionalnim i bilateralnim radnim sastancima, pristupilo se reorganizaciji. Tako je formirana posebna Uprava za međunarodnu policijsku suradnju u sklopu koje je sistematizirano 60-ak radnih mjesta.

obzirom na organizaciju policijske službe pod jedinstvenim Ravnateljstvom policije, do sada nije imao, niti bi u budućnosti trebao imati, problema oko interakcijskog djelovanja pojedinih uprava angažiranih u zajedničkim aktivnostima.⁶ Pri tome je potrebno svakako na odgovarajući način regulirati odnose policije i carinske službe koja djeluje u sklopu Ministarstva financija.

Osim već istaknute međunarodne suradnje po pojedinim područjima (upravama) na državnoj razini, međunarodna suradnja odvija se i na lokalnoj razini putem redovitih radnih sastanaka predstavnika policijskih uprava s nadležnim policijskim predstavnicima susjednih zemalja. Takvi oblici suradnje često su predviđeni bilateralnim sporazumima, a u novije vrijeme javlja se stalna potreba i za intenziviranjem takvog oblika suradnje ne samo kroz provedbu sporazuma o suradnji u borbi protiv kriminala nego i kroz realizaciju međunarodnih ugovora o predaji i prihvatu osoba kojih je boravak nezakonit (tzv. međunarodnih ugovora o readmisiji), a i jer je uočeno da se manji nespoirazumi uvijek lakše rješavaju neposrednim kontaktima "na terenu". Međutim, pri ostvarivanju međunarodne suradnje na lokalnoj razini potrebno je paziti da ne dođe do preuzimanja obveza koje nadilaze oblike suradnje predviđene međunarodnim ugovorom te se ponašati u skladu sa smjernicama iz sjedišta Ministarstva. U širem smislu, međunarodna policijska suradnja i na lokalnoj, a posebice na državnoj razini, slijedi strategiju Vlade Republike Hrvatske, pri čemu se osobito intenzivna suradnja ostvaruje s Ministarstvom vanjskih poslova i europskih integracija. To je posebno važno zato što je od 2000. godine uočen trend porasta međunarodnih aktivnosti u kojima se traži aktivno sudjelovanje Republike Hrvatske, a koje nije moguće kvalitetno popratiti zbog ograničenosti ljudskih i materijalnih resursa. U nastavku slijedi prikaz međunarodnih aktivnosti MUP-a RH po pojedinim područjima.

2. OBLICI MEĐUNARODNE POLICIJSKE SURADNJE

Kao što je već naglašeno, od 2000. godine, zbog intenziviranja međunarodnih aktivnosti na području unutarnjih poslova kao i zbog "smirivanja" stanja u jugoistočnoj Europi, zabilježen je nagli porast aktivnosti u međunarodnoj policij-

---

⁶ U Velikoj Britaniji bilo je potrebno uključiti sve "agencije za provedbu zakona" u rad NCIS-a (*National Criminal Intelligence Service* - Nacionalna kriminalistička obavještajna služba) - središnje agencije za međunarodnu policijsku suradnju. Tako su u rad te službe uključeni predstavnici imigracijske službe, carinske službe, nacionalnog ureda za borbu protiv kriminala i jedinice za borbu protiv kriminaliteta droga. U tijeku je nova reorganizacija policijskih službi u Velikoj Britaniji koja bi, po uzoru na američki FBI, trebala objediniti rad svih policijskih službi pod jednom agencijom (tzv. SOCA) za borbu protiv svih oblika kriminala u kojoj bi direktor NCIS-a imao funkciju zamjenika direktora te agencije. Reorganizacija bi trebala biti dovršena do travnja 2006. godine.

skoj suradnji. Ta tvrdnja može se najilustrativnije predočiti uvidom u količinu razmijenjenih poruka posredstvom INTERPOL-a ili npr. porastom intenziteta suradnje posredstvom centra SECI te napose kroz porast međunarodne suradnje u svim linijama (upravama) rada MUP-a. Pregled aktivnosti po pojedinim segmentima započinje s uvidom u aktivnosti INTERPOL-a kao najstarije međunarodne organizacije kriminalističke policije.

2.1. I.C.P.O. INTERPOL

Godine 1914. godine održan je u Monaku I. kongres kriminalističke policije, na II. kongresu 1923. godine u Beču osnovano je Međunarodno povjerenstvo kriminalističke policije (CIPC) koje je u početku imalo 19 država članica i djelovalo sve do 1938. godine kad je imalo 34 članice. Nakon završetka Drugog svjetskog rata, 1946. godine održana je konferencija u Bruxellesu na kojoj je osnovana Međunarodna organizacija kriminalističke policije i Glavno tajništvo Interpola sa sjedištem u Parizu. Godine 1956. na kongresu u Beču organizacija dobiva svoje današnje ime i Statut. Od 1989. godine Glavno tajništvo Interpola ima sjedište u Lyonu. Osnovni dokument koji regulira rad INTERPOL-a kao međunarodne organizacije je Statut. Bitna odredba Statuta je članak 3. koji kaže da su “zabranjene bilo kakve intervencije ili aktivnosti političke, vojne, religijske ili rasne prirode”. U članku 2. Statuta definirani su ciljevi INTERPOL-a:

- “a) osiguravanje i unapređenje uzajamnog pomaganja svih tijela kriminalističke policije u granicama važećih zakona u raznim državama i u duhu Opće deklaracije o ljudskim pravima;
- b) uspostavljanje i razvoj svih institucija koje mogu djelotvorno pridonositi prevenciji i suzbijanju zločina i kaznenih djela općeg prava.”

Člankom 5. Statuta određena su tijela Interpola: Opća skupština, Izvršni odbor, Glavno tajništvo, središnji nacionalni uredi Interpola, savjetnici i administrativno i tehničko osoblje.

Ciljeve organizacije Interpol ostvaruje tiskanjem i objavljivanjem međunarodnih tjeralica⁷, poticanjem primjene znanstvenih dostignuća u borbi protiv kriminala i organizacijom seminara i konferencija, tiskanjem propagandnog

---

⁷ INTERPOL raspisuje sljedeće tjeralice: crvene - raspisuju se za osobama koje je potrebno uhititi radi izručenja; plave - za osobama sudionicima kaznenog djela od kojih (za koje) je potrebno prikupiti određena saznanja; zelene - raspisuju se kad se drugim nacionalnim uređima Interpola žele dati informacije o počinitelju kaznenih djela; žute - raspisuju se za nestalim ili neidentificiranim osobama, crne - raspisuju se za neidentificiranim leševima, i narančaste - objave koje se raspisuju za predmete počinjenja kaznenog djela (npr. vrsta eksploziva, oružja, priručnog sredstava, sredstava kućne izrade i sl.).

materijala, osnivanjem radnih skupina koje prate stanje u borbi protiv pojedinih pojava oblika kriminaliteta, posredovanjem i organiziranjem izvršenja odluka o izručenju i transferu osuđenika (u skladu s člankom 15. točkom 5. Europske konvencije o uzajamnoj sudskoj pomoći u kaznenim stvarima od 20. travnja 1959) i posredstvom kriptološki zaštićenog komunikacijskog sustava I 24/7 koji djeluje na načelu razmjene elektroničke pošte.

Pravila o postupanju s razmijenjenim informacijama među državama članicama i među državama članicama i Generalnim tajništvom sadržana su u Pravilima o obradi informacija u svrhu međunarodne policijske suradnje. Člankom 17. tih pravila zaštićeno je pravo "vlasnika" informacije tako da ni Generalno tajništvo ni nacionalni ured Interpola neke države kojoj je informacija prosljeđena ne smije primljenu informaciju prosljeđivati vanjskom korisniku bez izričitog pristanka "vlasnika" informacije, tj. nacionalnog ureda Interpola od kojega je informaciju primio.

Republika Hrvatska primljena je u punopravno članstvo Međunarodne organizacije kriminalističke policije – INTERPOL - 4. studenog 1992. na 61. generalnoj skupštini u Dakru (Senegal). Po primitku, sukladno Statutu INTERPOL-a, ustrojen je Središnji nacionalni ured – Interpol Zagreb. Sistematizacijom radnih mjesta, od 2001. godine, nacionalni ured INTERPOL-a djeluje unutar Odjela za međunarodnu policijsku suradnju kao Odsjek.

U skladu sa servisnim standardima⁸ INTERPOL-a, Interpol Zagreb središnja je točka međunarodne policijske suradnje u Republici Hrvatskoj.⁹ Posredstvom Interpola Zagreb i Telekomunikacijskog centra razmjenjuju se, osim s nacionalnim uredima Interpola drugih država, podaci i s Generalnim tajništvom Interpola, stranim policijskim časniciima za vezu te centrom SECI u Bukureštu.

Sukladno servisnim standardima INTERPOL-a, Interpol Zagreb ima 24-satno dežurstvo (točka 2. Standarda) koje pokriva poseban Telekomunikacijski centar, prevoditeljsku službu za engleski, njemački, španjolski, francuski, talijanski i njemački jezik, tj. za sve službene jezike Interpola, osim arapskog (točka 3. Standarda).

Nacionalni ured Interpola zadužen je za obavljanje ovih zadaća:

1. raspisivanje međunarodnih tjeeralica, objava i difuzija za osobama i predmetima;
2. realizaciju izručenja radi kaznenog progona ili preuzimanja izvršenja kazni (na zahtjev stranih država iz RH te na zahtjev domaćih sudova u RH);
3. provjere osoba, predmeta i dokumenata;

---

⁸ Revised Interpol NCB Service Standards, Report No. 30, 73rd Session, Cancun, 5-8 October 2004.

⁹ Bilateralnim ugovorima se mogu predvidjeti i neka druga nadležna tijela za provedbu međunarodnih ugovora o policijskoj suradnji.

4. posredovanje, u žurnim slučajevima, prilikom pružanja zahtjeva za međunarodnopravnom pomoći po zahtjevima Ministarstva pravosuđa, sudova i državnih odvjetništava RH i stranih nadležnih tijela prema nadležnim tijelima RH;
5. postupanje po složenijim zahtjevima ustrojstvenih jedinica MUP-a RH prema stranim policijama i, obrnuto, stranih policija prema ustrojstvenim jedinicama MUP-a RH i
6. predstavljanje RH na radnim sastancima Interpola.

Raspisivanje tjeralice može naložiti sud kad se okrivljenik protiv kojega je pokrenut kazneni postupak zbog kaznenog djela za koje se progoni po službenoj dužnosti i za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora od jedne ili više godina nalazi u bijegu, a postoji rješenje o određivanju pritvora, kao i u slučaju bijega okrivljenika iz ustanove u kojoj izdržava kaznu odnosno pritvor ili bijega iz ustanove u kojoj izdržava zavodsku mjeru (članak 505. Zakona o kaznenom postupku). Ako je vjerojatno da se osoba za kojom je raspisana tjeratica nalazi u inozemstvu, raspisuje se međunarodna tjeratica (članak 508. st. 3. Zakona o kaznenom postupku). S obzirom na to da postupak raspisivanja međunarodne tjeralice može potrajati jer je mora potvrditi Generalno tajništvo INTERPOL-a, u pojedinim situacijama se, shodno procjeni, prvo raspisuje tzv. difuzija. Difuzija je svojevrsna tjeratica koja nije "potvrđena" niti izdana od Generalnog tajništva INTERPOL-a, nego je nacionalni ured Interpola raspisuje u informacijski sustav INTERPOL-a adresirajući je, u pravilu, na sve članice. Na taj način države odmah primaju informaciju sa svim potrebnim podacima o traženim osobama ili predmetima te mogu odmah postupati. Tako se onemogućuje da npr. tražena osoba kroz vrijeme testiranja crvene tjeralice pobjegne preko teritorija države koja nije primila obavijest o postupanju prema njoj. S obzirom na to da su obrasci za raspisivanje međunarodnih tjeratica standardizirani, a da difuzije nemaju standardiziranu formu, Generalno tajništvo odlučilo je 2005. godine standardizirati i obrasce za difuzije. Interpol Zagreb, uz još pet nacionalnih ureda Interpola, sudjeluje u projektu testiranja standardiziranih obrazaca za difuzije.

Stupanjem na snagu Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći (Narodne novine br. 178 od 10. prosinca 2004) dana 1. srpnja 2005. prestale su važiti odredbe čl. 523. Zakona o kaznenom postupku koji je propisivao postupke za pružanje međunarodne pravne pomoći i izvršenja međunarodnih ugovora u kaznenim stvarima i postupke za izručenje okrivljenih i osuđenih osoba. Sukladno čl. 6. stavku 6. tog zakona, Ministarstvo pravosuđa *može, u žurnim slučajevima i ako postoji uzajamnost*, dostavljati i primati zamolbe za međunarodnu pravnu pomoć putem Interpola. Zakon predviđa i mogućnost neposredne komunikacije između pravosudnih tijela nadležnih za pružanje međunarodne pomoći u kaznenim stvarima kad je izravna komunikacija predviđena međunarodnim ugovorima ili ako postoji uzajamnost.

Dosadašnja praksa je pokazala da se pružanje tzv. "male međunarodne pravne pomoći u kaznenim stvarima" (pribavljanje i prosljeđivanje predmeta koji će biti predočeni kao dokazi; dostava sudskih akata i odluka; pristupanje sudu osoba radi davanja iskaza i druge radnje potrebne za vođenje kaznenih postupaka) često odvija putem Interpol-a Zagreb. Na taj način želi se ubrzati postupak posredovanja između nadležnih pravosudnih tijela, pri čemu je Interpol samo posrednik pri prijenosu zahtjeva. Prije nego se odluči koristiti Interpolom kao sredstvom komunikacije, nadležno pravosudno tijelo trebalo bi procijeniti postoji li mogućnost neposredne komunikacije, a posebno u slučajevima upućivanja "postupovnih akata i sudskih odluka osobama koje se nalaze u inozemstvu" (čl. 7. ZMPPKS). U praksi se može dogoditi da dostava putem Interpola bude i sporija jer se pošta razvrstava prema prioritetima, a moguće je da se dokumenti određenih nazivnih sigurnosnih razina (vrlo tajna pismena) ne mogu prosljeđivati u inozemstvo slijedom odredaba Pravilnika o zaštiti i sigurnosti službenih podataka Ministarstva unutarnjih poslova. Također, primitak dostavljenih materijala u inozemstvu može biti onemogućen u situaciji kad se materijal prosljeđuje izvan radnog vremena nacionalnom uredu Interpola u inozemstvu koji nema organizirano 24-satno dežurstvo. Kod prosljeđivanja pismena koje je nužno slati poštom neekonomično je upućivati materijal na Interpol jer se šalje nacionalnom uredu Interpola države kojoj se zahtjev upućuje, koji tek po primanju materijal dalje prosljeđuje nadležnom pravosudnom tijelu u vlastitoj državi. Takvim slanjem narušava se načelo ekonomičnosti jer nacionalni ured Interpola snosi troškove dostave pismena u inozemstvo, ali se ne ostvaruje ni žurnost u postupanju. Stoga bi nadležno pravosudno tijelo trebalo, prije upućivanja zahtjeva za međunarodnu pravnu pomoć, uvijek pažljivo razmotriti postoji li mogućnost neposredne komunikacije jer upućivanje putem Interpola ne mora biti nužno i najbrži način prosljeđivanja zahtjeva.

Pored osnovnih zadaća, u Interpolu se odvija niz logističkih aktivnosti potrebnih za normalno 24-satno funkcioniranje: raspisivanje međunarodnih potraga, preliminarne provjere osoba, dokumenata i predmeta po zahtjevima iz inozemstva, analiza dnevnih događaja i ažuriranje odgovarajućih baza podataka, žurno postupanje po zahtjevima ustrojstvenih jedinica MUP-a prema inozemstvu ili postupanje prema zahtjevima primljenim iz inozemstva, servisiranje informatičke opreme, pohrana podataka i sl.

Sukladno čl. 59. ZMPPKS-a, izvršenje rješenja o izručenju realizira Ministarstvo unutarnjih poslova, tj. Interpol Zagreb kao ustrojstvena jedinica Ministarstva.

GODINA	IZRUČENJA		USTUPANJA		UKUPNO	PROMJENA U ODNOSU PREMA PRETHODNOJ GODINI
	u RH	iz RH	u RH	iz RH		
1996.	1	11	4	3	19	
1997.	9	13	7	1	30	+58%
1998.	9	15	3	8	35	+17%
1999.	9	12	8	4	33	-6%
2000.	9	17	5	5	36	+9%
2001.	17	11	5	3	36	0
2002.	12	17	3	2	34	-6%
2003.	12	22	2	1	37	+9%
2004.	23	17	2	2	44	+19%
2005.	31	15	5	13	64	46%

Analiza broja izručenja u Republiku Hrvatsku pokazuje evidentan porast 2001. godine te lagani pad u 2002. i 2003. godini. U 2004. godini ponovo se bilježi značajniji porast broja izručenih osoba u RH. Ta brojka rezultat je svakako spajanja Interpola Zagreb na globalni komunikacijski sustav I24/7 godine 2003. čime je omogućen brži i kvalitetniji transfer podataka za osobe za koje je raspisana međunarodna potraga i njihova lakša i brža identifikacija u inozemstvu. Takav trend nastavlja se i u 2005. godini sa zamjetnim porastom osoba uhićenih u inozemstvu na osnovi međunarodnih potraga koje je raspisala RH. Od 2002. godine evidentan je i konstantan porast broja osoba uhićenih u RH na temelju međunarodnih tjeratica stranih Interpola, što je rezultat, s jedne strane, smirivanja situacije u jugoistočnoj Europi i pojačanja suradnje s policijskim tijelima susjednih država, ali i spajanja i stranih država na globalni komunikacijski sustav Interpola.

Detaljnija analiza pokazuje:

1996. godine izvršeno je ukupno 12 izručenja, od čega jedno izručenje u RH iz Njemačke i jedanaest (11) izručenja u druge zemlje: Italija (4), Njemačka (4), Švicarska (2) i BiH (1), te ukupno sedam (7) preuzimanja/ustupanja izvršenja kazni, od čega 4 preuzimanja u RH: Njemačka (2), Slovenija (1) i Nizozemska (1) i 3 transfera u inozemstvo: BiH (2) i Francuska (1).

1997. godine izvršeno je ukupno 22 izručenja, od čega devet (9) izručenja u RH: Njemačka (3), Slovenija (3), Austrija (2) i Italija (1) i 13 izručenja u druge zemlje: Italija (3), Austrija (3) Njemačka (2), Mađarska (1), Belgija (1) i Rumunjska (1), te ukupno osam (8) ustupanja/preuzimanja kazni, od čega

sedam (7) preuzimanja u RH: Austrija (2), Slovenija (2), Švedska (1), V. Britanija (1) i Mađarska (1) te jedan transfer iz BiH.

1998. godine izvršeno je ukupno 24 izručenja, od čega devet devet (9) izručenja u RH: Njemačka (3), Argentina (2), Austrija (1), Španjolska (1), Poljska (1), V. Britanija (1) i 15 izručenja u druge zemlje, od čega: Njemačka (6), Austrija (3), Italija (2), Slovenija (2), Švicarska (1) i Češka (1), te ukupno jedanaest (11) preuzimanje/ustupanja izvršenja kazni, od čega tri (3) preuzimanja u RH: Austrija (2) i BiH (1) te 8 transfera: BiH (6) i Makedonija (2).

1999. godine izvršeno je ukupno 21 izručenje, od čega 9 u RH: Njemačka (3), Mađarska (2), Austrija (2), Danska (1), Nizozemska (1) i 12 izručenja u druge zemlje, od čega: Austrija 3, Slovenija 3, Belgija 1, Njemačka 2, Italija 1 i Mađarska (2), te ukupno 12 preuzimanja/ustupanja izvršenja kazni, od čega 8 u RH: Austrija (4), Njemačka (1), Belgija (1), Mađarska (1) i Slovenija (1) te 4 transfera u druge zemlje: BiH (3) i Nizozemska (1).

2000. godine izvršeno je ukupno 26 izručenja, od čega 9 u RH: Italija (2), Nizozemska (2), Francuska (1), Njemačka (1), BiH (1), Austrija (1) i Makedonija (1) i 17 izručenja u druge zemlje: Austrija (3), Njemačka (4), Italija (4), Nizozemska (1), Mađarska (2), BiH (1), Slovenija (1) i Ukrajina (1), te ukupno 10 preuzimanja/ustupanja izvršenja kazni, od čega 5 u RH: Austrija (2), Njemačka (1), Italija (1) i Slovenija (1) i 5 transfera u druge zemlje: BiH (4) i Nizozemska (1).

2001. godine izvršeno je ukupno 28 izručenja, od čega 17 u RH: Mađarska (4), Austrija (4), Slovenija (2), Švicarska (2), Italija (2), BiH (1), Makedonija (1) i Grčka (1) i 11 izručenja u druge zemlje: Mađarska (3), Njemačka (3), Češka (1), Italija (1), Austrija (1), Francuska (1) i BiH (1), te ukupno 8 preuzimanja/ustupanja izvršenja kazni, od čega 5 u RH: Austrija (3), Italija (1) i Njemačka (1) i 3 transfera u druge zemlje: Slovenija (2) i Velika Britanija (1).

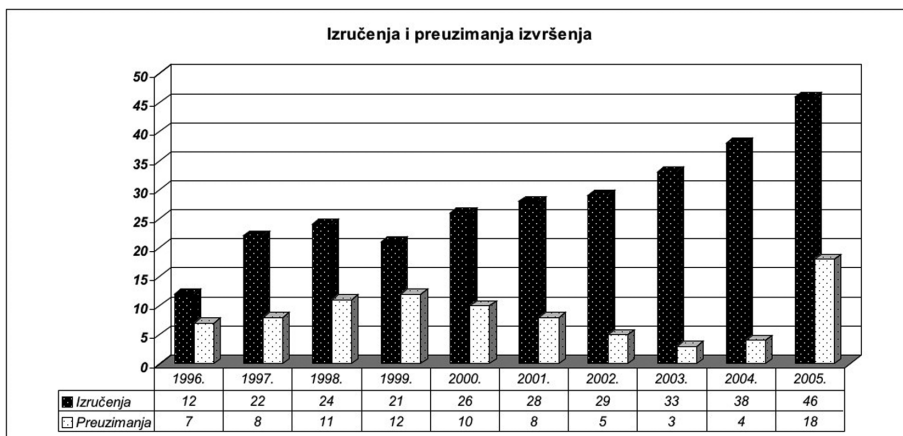
2002. godine izvršeno je ukupno 29 izručenja, od čega 12 u RH: Njemačka (4), Mađarska (2), Austrija (2), Slovenija (1), Italija (1), Makedonija (1) i SAD (1) i 17 izručenja u druge zemlje: Slovenija (4), Slovačka (2), Italija (4), Austrija (2), Njemačka (2), BiH (1), Rumunjska (1) i Makedonija (1) te ukupno 5 preuzimanja/ustupanja izvršenja kazni, od čega 3 preuzimanja u RH: Austrija (1), Češka (1) i Njemačka (1) i 2 transfera u BiH.

2003. godine izvršeno je ukupno 33 izručenja, od čega 12 u RH: Njemačka (1), Slovenija (2), Italija (1), Mađarska (2), Španjolska (3), Švicarska (1), Austrija (1) i SiCG (1) i 21 izručenje u druge zemlje: Slovenija (5), Makedonija (2), Mađarska (2), Njemačka (2), Italija (1), Nizozemska (2), BiH (3), SAD (1), SiCG (2) i Belgija (1), te ukupno 3 preuzimanja/ustupanja izvršenja kazni, od čega 2 u RH: Austrija (1) i BiH (1) i jedan transfer u Sloveniju.

2004. godine ukupno je izvršeno 38 izručenja, od čega 23 u RH: SR Njemačka (9), Austrija (6), Mađarska (1), Španjolska (1), Slovenija (1), Poljska

(1), Bugarska (1), BiH (1), Ukrajina (1) i SAD (1) i 15 izručenja u druge zemlje: Slovenija (5), Švicarska (2), BiH (3), Italija (1), Rumunjska (1), Austrija (1) i Njemačka (2), te ukupno četiri (4) preuzimanja/ustupanja izvršenja kazni, od čega dva preuzimanja u RH: Njemačka (1), Mađarska (1) te dva transfera u druge zemlje: Slovenija (1) i BiH (1).

2005. godine ukupno je izvršeno 46 izručenja, od čega 31 u RH: SR Njemačka (10), Austrija (4), SiCG (3), Belgija, Švicarska i Slovenija po 2 te UK, Slovačka, BiH, Švedska, Bugarska, Rumunjska, Makedonija i Mađarska po 1, i 15 izručenja iz RH u druge države: SR Njemačka (3), SiCG i Slovenija po 2 te Italija, Nizozemska, Moldavija, Rusija, Bugarska, Austrija, Francuska i Mađarska po 1 izručenje, te ukupno 18 preuzimanja/ustupanja izvršenja kazni zatvora, od čega 5 iz drugih država u RH :Švedska (3), Austrija i SiCG 1 po jedno, te 13 transfera u druge države: SiCG (11), Bugarska i Slovenija po 1.

Razmjena podataka s ostalim članicama INTERPOL-a (danas INTERPOL ima 182 članice) odvijalo se do 2003. godine posredstvom posebnog sustava X-400 koji je funkcionirao na načelu razmjena podataka putem telefaksa.¹⁰

Interpol Zagreb spojio se 18. travnja 2003, kao 13. nacionalni ured na svijetu, vlastitom raspoloživom opremom na novi Interpolov globalni komunikacijski sustav (I 24/7). MUP RH je potom, kroz I 24/7 Interpolov projekt CARDS, koji je ostvaren u suradnji s Europskom komisijom i Generalnim tajništvom Interpola, tijekom 2004. godine primio opremu koja je iskorištena za izravno povezivanje svih policijskih uprava i većih graničnih prijelaza izravno na sustav I 24/7.

¹⁰ NCB Zagreb primio je u 2003. godini 32.509 poruka, a odaslao 21.978 poruka, od čega je faksom poslano čak 76% poruka, a primljeno 13% poruka, što je izazvalo veće materijalne troškove i upozorilo na informatičko zaostajanje za ostalim članicama Interpola s kojima su se razmjenjivala pismena.

Jedna je od najvećih prednosti sustava I24/7 što se teoretski na nj može spojiti bilo koje računalo koje se nalazi u mreži MUP-a, uz ogradu da je potrebno da računalo ima instaliran softver s liste kompatibilnosti Glavnog tajništva, da je mrežna propusnost dovoljna, da spojni "tunnel" između NCB-a i Generalnog tajništva Interpola ima dovoljnu mrežnu propusnost te da krajnji korisnik nema pristup internetu. Svi spojeni korisnici mogu se koristiti uslugama Interpola kao što su pretrage baza podataka Interpola u realnom vremenu, čime je skraćen proces razmjene podataka između PU i NCB-a koji je trajao i po nekoliko dana.

Korisnicima spojenim na sustav neće biti dopuštena jedino razmjena poruka s drugim NCB-ovima, jer to ne dopušta tzv. Security Charter (Sigurnosna povelja) i tzv. Common Security Rules sustava I-24/7.

Baze podataka kojima navedene PU mogu pristupati jesu:

e-ASF nominalna baza – baza podatka osoba (potražne i međunarodne kriminalističke evidencije);

e-ASF baza ukradenih vozila – otuđena vozila, njih oko 1.500.000;

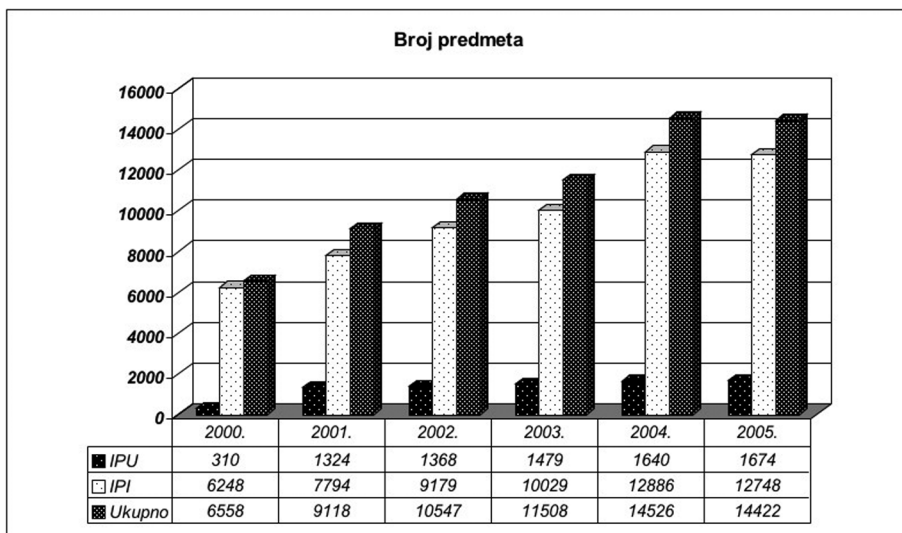
e-ASF baza ukradenih putnih isprava – oko 1.400.000 putnih isprava i osobnih iskaznica.

NCB Zagreb prvi na svijetu integrirao je cjelovito antivirusno rješenje za zaštitu mreže I-24/7 za svoju konekciju, prvi na svijetu počeo se koristiti elektroničkim načinom raspisa međunarodnih tjeratica i objava te uz još pet nacionalnih ureda Interpola prvi testirao *on-line* difuzije. Uz SAD, Poljsku i Argentinu, NCB Zagreb bio je prvi koji se počeo koristiti sustavom INSYST za provjeru korisnika koji omogućuje dodjeljivanje lozinki i odziva nacionalnim korisnicima. Glavno tajništvo Interpola smatra NCB Zagreb jednim od tehnološki razvijenijih i organiziranih NCB-ova na svijetu, uz one iz SAD, Velike Britanije, Japana, Južnoafričke Republike, Kanade, Njemačke i Poljske.

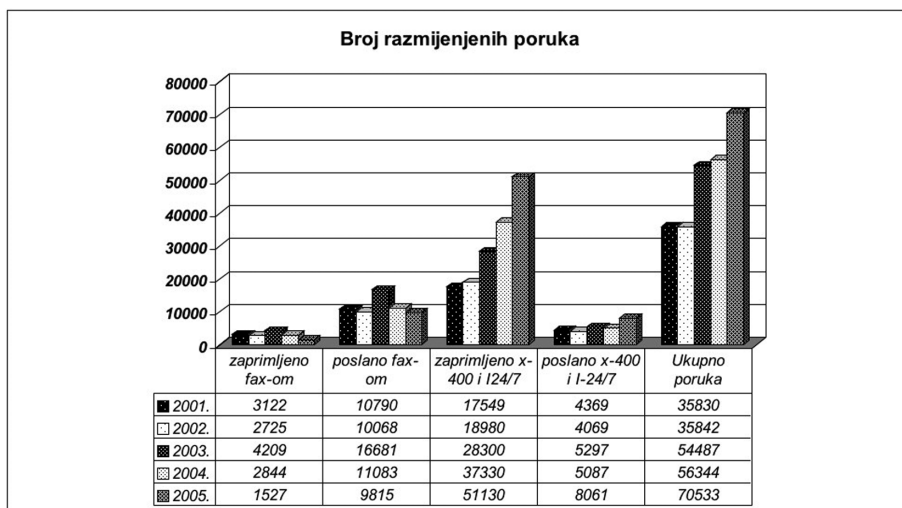
Kako je sustav I24/7 danas dostupan 161 nacionalnom uredu Interpola širom svijeta, količina razmijenjenih informacija neprestano raste, što je razvidno iz prikaza koji slijede.

Analizom broja predmeta primljenih 2000. godine u Odjelu za međunarodnu policijsku suradnju uočava se konstantan porast predmeta primljenih iz inozemstva (tzv. IPI evidencija), posebice od 2003. godine kad je uveden sustav I24/7. Uočljiv je i značajniji porast upita primljenih od ustrojstvenih jedinica MUP-a koji se transferiraju u inozemstvo, a koje obrađuje Odjel za međunarodnu policijsku suradnju (tzv. IPU brojevi). Taj porast IPU brojeva uzrokovan je ne samo pojačanom potražnom djelatnošću ustrojstvenih jedinica MUP-a nego i već spomenutim porastom aktivnosti u međunarodnoj policijskoj suradnji (povećan broj policijskih časnika za vezu u RH, intenziviranje suradnje oko provedbe međunarodnih ugovora i sl.). Broj predmeta zaduženih u Odjelu u 2005. godini ostao je na istoj razini kao u 2004. godini, što se može tumačiti time da su specijalistički odjeli unutar Uprave kriminalističke policije preuzeli u rad složenija postupanja po pojedinim linijama rada.

O stvarnim efektima razvoja sustava I24/7 Interpola najbolje govori prikaz broja razmijenjenih poruka od 2001. do 2005. godine - jasno se razabire nagli porast ukupnog broja razmijenjenih poruka od trenutka uvođenja sustava (travanj 2003. godine) do 2005. godine te trend povećane razmjene poruka posredstvom sustava I24/7 i smanjenje trenda razmjene posredstvom telefaksa.

2.2. Suradnja posredstvom policijskih časnika za vezu

Uz suradnju sa stranim NCB-ima Interpol Zagreb intenzivno surađuje i s časnicima za vezu stranih policija koji su zaduženi za suradnju s nadležnim policijskim tijelima u Republici Hrvatskoj. Trenutačno su to časnici za vezu policija ovih država: Austrije; Australije; SR Njemačke; Italije; SAD-a; Grčke; Francuske; Velike Britanije; Japana; Danske, Finske, Islanda, Norveške i Švedske (zajednički časnik za vezu); Nizozemske; Kanade; Rumunjske i Belgije. Razmjena podataka posredstvom časnika za vezu u posljednjih je nekoliko godina osobito popularan način jer dolazi do neposrednog kontakta, pri čemu je puno lakše prikupiti i zatražiti informaciju, ali i usmjerivati tijekom konkretnih istraga. Ujedno, takav oblik suradnje dokaz je sve veće isprepletenosti međunarodne sudbene, administrativne i policijske suradnje koja se posljednjih godina sve brže razvija na tri razine:

1. tradicionalnim oblikom međunarodne suradnje na temelju međunarodnih ugovora (dvostranih i višestranih);
2. svakodnevnom međunarodnom suradnjom i razmjenom podataka između policijskih, carinskih, imigracijskih, graničnih i dr. službi za provedbu zakona, koja poprima neformalne oblike,¹¹
3. provedbom zajedničkih međunarodnih akcija, u koje su uključene radne skupine policajaca (načelo rada EUROPOL-a) i državnih odvjetnika ili sudaca (načelo rada EUROJUST-a) u rješavanje konkretnih slučajeva.

Kako boravak časnika za vezu znači veće materijalne izdatke države šiljateljice jer je riječ o osobama koje najčešće imaju određeni diplomatski status,¹² u pravilu bogatije države imaju akreditirane policijske časnike za vezu koji najčešće, uz policijske zadaće, obnašaju i funkciju časnika za sigurnost pri veleposlanstvima. Države u kojima su agencije za provođenje zakona raspršene u nekoliko različitih organizacija (npr. Velika Britanija, Francuska) preko jedinstvenog policijskog časnika za vezu usmjeruju sve svoje upite nadležnim policijskim tijelima u Republici Hrvatskoj. Ponekad, kako bi se izbjeglo podvostručenje, pojedine države određuju da upite koje šalju redovitim putem posredstvom Interpola ne šalju istodobno i posredstvom časnika za vezu (npr. Kraljevina Nizozemska), dok se pojedine države koriste časnicima za vezu kako pri realizaciji vrlo žurnih upita svih agencija za provedbu zakona (npr. Francuska Republika), tako i pri realizaciji zajedničkih akcija.

---

¹¹ Lavers, J., Yiu-Kong, Chu: Informal Police Cooperation: The Fight against International Crime, *The Police Journal*, April 1997, 127.-131.

¹² Primjerice, japanski i francuski policijski časnik za vezu u RH uživaju određeni diplomatski status za razliku od talijanskog koji ga nema.

Što se tiče slanja policijskih časnika za vezu od strane RH, valja istaknuti da od 1999. godine MUP RH ima časnika za vezu pri Interpolu te predstavnika pri centru SECI, koji je zajednički časnik za vezu policije i carine. S obzirom na planiranu dinamiku sklapanja ugovora o prekograničnoj policijskoj suradnji (trenutačno je potpisan Sporazum o prekograničnoj policijskoj suradnji s Republikom Slovenijom, predviđa se sklapanje sličnih sporazuma sa BiH i Republikom Mađarskom), u budućnosti valja predvidjeti i imenovanje časnika za prekograničnu suradnju. Nadalje, s obzirom na to da je Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske u kratkom razdoblju intenziviralo aktivnosti međunarodne policijske suradnje, kako na bilateralnim (28 sklopljenih međunarodnih ugovora o kriminalističkoj suradnji) i multilateralnim osnovama, tako i na području razvojnih projekata, programa pomoći zastupljenih unutar inicijativa regionalne suradnje, te da je uočen značajan kvantitativni porast informacija razmijenjenih u međunarodnoj policijskoj razmjeni podataka, valja očekivati širenje mreže policijskih časnika za vezu u inozemstvu. Kako je praksa pokazala da se posredstvom časnika za vezu na vrlo efikasan i brz način mogu prikupljati, obrađivati i prosljeđivati korisna saznanja za potrebe policije (kriminalističke, granične i uniformirane), ubrzati postupci pružanja međunarodnopravne pomoći u kaznenim stvarima, izmjenjivati podaci s časnicima za vezu drugih država, postupati po molbi ili korisnom saznanju stranih policija, pružati potrebnu potporu u državi primateljici tijekom boravka policijskih službenika vlastite države i sl., taj način razmjene podataka ugrađen je u sve bilateralne sporazume novijeg datuma.

Osim toga, Republika Hrvatska preuzela je obavezu slanja časnika za vezu u sklopu Bruxelleskog foruma o zapadnom Balkanu, mehanizama za provedbu konvencije UN protiv transnacionalnog organiziranog kriminala i bilateralnih sporazuma o policijskoj suradnji. Slanje časnika za vezu predviđeno je i protokolom Sporazuma o prekograničnoj policijskoj suradnji s Republikom Slovenijom, a slični sporazumi pripremaju se i s drugim susjednim državama. Naposljetku, konačni tekst Konvencije o policijskoj suradnji u jugoistočnoj Europi, koje se izrada planira u sklopu inicijative SPOC Pakta o stabilnosti, mogao bi predvidjeti obvezu slanja časnika za vezu u države u okruženju. U ovom trenutku na snazi su dva pravilnika koji reguliraju upućivanje policijskih službenika Ministarstva unutarnjih poslova u inozemstvo, a to su Privremeni pravilnik o redarstvenim poklisarima u međunarodno – policijskim udrugama od 3. studenoga 1998. te Pravilnik o upućivanju policijskih službenika na rad u inozemstvo od 13. prosinca 2004.

Privremeni pravilnik o redarstvenim poklisarima u međunarodno – policijskim udrugama odnosi se isključivo na policijske časnike za vezu u međunarodnim policijskim udrugama. Zamjerka tom pravilniku jest to što je on izrađen kao privremen, radi žurnog rješavanja pravne praznine i potrebe slanja časnika za vezu u Generalno tajništvo Interpola u Lyon. Zbog toga, primjerice, uopće

ne predviđa postupak odabira kandidata (umjesto toga predviđa imenovanje), brojna pitanja statusa časnika za vezu u drugim državama, rješavanje problema prostora za obavljanje djelatnosti, zapošljavanje eventualnog administrativnog pomoćnika, materijalno-tehničko opremanje i komunikacijske kanale u skladu s Pravilnikom o sigurnosti i zaštiti službenih podataka MUP-a RH, područja policijskog djelovanja i zadatke po pojedinim područjima policijskog djelovanja te pripreme za rad u stranoj državi.

Pravilnik o upućivanju policijskih službenika na rad u inozemstvo isto je tako rađen namjenski, tj. za potrebe sudjelovanja djelatnika MUP-a u mirovnim i srodnim misijama u inozemstvu. Namjera njegove relativno uske primjene vidi se i iz činjenice da njegovim donošenjem nije stavljen izvan snage Privremeni pravilnik o poklisarima u međunarodno – policijskim udrugama. Druga činjenica koja ga čini neprihvatljivim za primjenu u slučaju policijskih časnika za vezu jest odredba čl. 20. koji navodi da se za rad u inozemstvu s policijskim službenikom sklapa ugovor koji se ne smije sklopiti na vrijeme kraće od šest mjeseci, niti dulje od godine dana, što je za specifične zadaće policijskog časnika za vezu u potpunosti neprihvatljivo zato što mu samo za ostvarivanje kvalitetnih prvih kontakata sa svim relevantnim službama i osobama, uz uhodavanje u posao, može trebati po nekoliko mjeseci (za usporedbu, slovenski Pravilnik o policijskim časnicima za vezu u čl. 28, st. 1. predviđa upućivanje “u pravilu na razdoblje od četiri godine”). Tim pravilnikom uopće nisu regulirana pitanja stambenog zbrinjavanja časnika za vezu i njegove obitelji, statusa policijskog časnika za vezu u državi primateljici ni status članova njegove obitelji, pravo na povrat troškova gradskog prijevoza u gradu u kojem je smješten, troškovi za odvojeni život ili uzdržavane članove obitelji koji su s njim u inozemstvu, troškovi redovitog godišnjeg dolaska na godišnji odmor u RH tijekom više godina, selidbeni troškovi, školovanje djeteta policijskog časnika za vezu, naknada za gorivo za osobni automobil, troškovi najma poslovnog prostora, administrativna pomoć i sl.

S obzirom na to, evidentno je da je potrebno žurno izraditi podzakonski propis koji će na kvalitetan i sveobuhvatan način regulirati status policijskih časnika za vezu u inozemstvu.

2.3. Bilateralna suradnja

Temelji bilateralne suradnje su bilateralni međunarodni ugovori kojih je sklopljeno ukupno 27 na području kriminalistike. Posebna kategorija međunarodnih ugovora jesu ugovori o predaji i prihvatu osoba koji nezakonito borave na teritoriju druge države (tzv. ugovori o readmisiji), provedba kojih je u djelokrugu rada granične policije i koji neće biti predmet razmatranja jer se njihova provedba odvija po standardiziranom postupku, a osobe koje se predaju/

prihvaćaju u pravilu nisu počinitelji kaznenih djela i predmet kriminalističkih obrada.

Do sada su potpisani ovi međunarodni ugovori kojima je regulirana suradnja u borbi protiv kriminala:

1. ČEŠKA

Ugovor između Vlade RH i Vlade Češke Republike u borbi protiv međunarodne protuzakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima međunarodnog terorizma i organiziranog kriminala

- **potpisan: 30. studenog 1999.**
- **objavljen: NN br. 8/2001**
- **stupio na snagu: 1. rujna 2002. (NN br. 11/2002)**

2. INDIJA

Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Indije u borbi protiv međunarodne protuzakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima, međunarodnog terorizma i organiziranog kriminala

- **potpisan: 4. svibnja 2001.**
- **objavljen: NN br. 2/2002**
- **stupio na snagu: 21. veljače 2002. (NN 5/2002)**

3. ŠRI LANKA

Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Demokratske Socijalističke Republike Šri Lanke u borbi protiv međunarodne protuzakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima, međunarodnog terorizma i organiziranog kriminala

- **potpisan: 7. svibnja 2001.**
- **objavljen: NN br. 4/2002 od 15. ožujka 2002.**

4. ITALIJA

Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Italije u borbi protiv međunarodne protuzakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima, međunarodnog terorizma i organiziranog kriminala

- **potpisan u Rimu 28. svibnja 1993.**
- **ratificiran: 6. listopada 1993.**

5. MAĐARSKA

Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Mađarske u borbi protiv međunarodne protuzakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima, međunarodnog terorizma i organiziranog kriminala

- **potpisan u Zagrebu 9. prosinca 1992.**
- **ratificiran: 24. lipnja 1993.**

6. BUGARSKA

Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Bugarske u borbi protiv međunarodne protuzakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima, međunarodnog terorizma i organiziranog kriminala

- **potpisan u Sofiji 26. studenoga 1996.**
- **objavljen: NN br. 10/2003 od 6. kolovoza 2003.**
- **stupio na snagu: 1. kolovoza 2003. (NN br. 15/2003)**

te međunarodni ugovor na razini dvaju ministarstava (Sporazum između MUP-a RH i MUP-a Republike Bugarske potpisan u Zagrebu 20. prosinca 2005).

7. MAKEDONIJA

Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Makedonije u borbi protiv međunarodne protuzakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima, međunarodnog terorizma i organiziranog kriminala

- **potpisan u Zagrebu 12. travnja 1996.**
- **objavljen: NN br. 3/97**
- **stupio na snagu: 16. svibnja 1997.**

8. ALBANIJA

Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Albanije u borbi protiv međunarodne protuzakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima, međunarodnog terorizma i organiziranog kriminala

- **potpisan u Zagrebu 14. prosinca 1993.**
- **objavljen: NN br. 6/94**
- **privremeno se primjenjuje od 14. prosinca 1993.**

9. SLOVENIJA

Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije u borbi protiv međunarodne protuzakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima, međunarodnog terorizma i organiziranog kriminala

- **potpisan u Zagrebu 4. lipnja 1993.**
- **objavljen: NN br. 13/93 (ratificiran 6. listopada 1993)**
- **stupio na snagu: 29. svibnja 1994. (NN br. 1 /97)**

10. POLJSKA

Ugovor između Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske i Ministarstva unutarnjih poslova Republike Poljske o sprječavanju i otkrivanju kriminaliteta

- **potpisan u Varšavi 8. studenoga 1994.**

11. AUSTRIJA

Sporazum između ministra unutarnjih poslova Republike Hrvatske i ministra Saveznog ministarstva unutarnjih poslova Republike Austrije u borbi protiv međunarodne protuzakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima, međunarodnog terorizma i organiziranog kriminala.

Protokol o provedbi Sporazuma između ministra unutarnjih poslova Republike Hrvatske i ministra Saveznog ministarstva unutarnjih poslova Republike Austrije u borbi protiv međunarodne protuzakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima, međunarodnog terorizma i organiziranog kriminala

- **potpisani u Zagrebu 23. ožujka 1994.**
- **stupili na snagu: 23. ožujka 1994.**

12. UKRAJINA

Deklaracija o suradnji između Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske i Ministarstva unutarnjih poslova Ukrajine.

- **potpisana u Zagrebu 24. svibnja 1993.**

Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Ukrajine u borbi protiv međunarodne protuzakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima, međunarodnog terorizma i organiziranog kriminala

- **potpisan u Kijevu 26. listopada 1993.**

13. TURSKA

Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Turske u borbi protiv međunarodne protuzakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima, međunarodnog terorizma i organiziranog kriminala

- **potpisan u Ankari 7. studenoga 1995.**
- **objavljen: NN br. 7/96**

14. SLOBODNA DRŽAVA BAVARSKA

Zajednička deklaracija o suradnji između Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske i Bavarskog državnog ministarstva unutarnjih poslova u borbi protiv međunarodnog organiziranog kriminala, protuzakonite trgovine drogama i terorizma

- **potpisana u Münchenu 28. studenoga 1994.**

Zajednička deklaracija o suradnji između Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske i Bavarskog državnog ministarstva unutarnjih poslova u borbi protiv međunarodnog organiziranog kriminala, protuzakonite trgovine drogama i terorizma

- **potpisana u Zagrebu 24. svibnja 2000.**

15. GRČKA

Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Grčke Republike u borbi protiv međunarodne protuzakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima, međunarodnog terorizma i organiziranog kriminala

- **potpisan u Ateni 23. studenog 1998.**

16. KINA

Sporazum o suradnji između Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske i Ministarstva javne sigurnosti Narodne Republike Kine

- **potpisan u Pekingu 26. veljače 1997.**

17. BADEN-WÜRTTEMBERG

Zajednička izjava o suradnji između Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske i Ministarstva unutarnjih poslova Baden-Württemberga u povodu sastanka dvaju ministara unutarnjih poslova održanog u Zagrebu

- **potpisana u Zagrebu 17. i 18. studenoga 1998.**

18. SLOVAČKA

Deklaracija o suradnji između MUP-a Republike Hrvatske i MUP-a Slovačke Republike

- **potpisana u Zagrebu 28. listopada 1993.**

Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Slovačke Republike o suradnji u borbi protiv organiziranog kriminala

- **potpisan u Bratislavi 30. studenoga 2000.**

19. RUMUNJSKA

Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Rumunjske u borbi protiv međunarodne protuzakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima, međunarodnog terorizma i organiziranog kriminala

- **potpisan u Zagrebu 30. rujna 2000.**
- **objavljen: NN br. 6/2002 od 10. svibnja 2002.**
- **stupio na snagu: 21. svibnja 2002. (NN 7/2002)**

20. SECI

Sporazum o suradnji i prevenciji i suzbijanju prekograničnog kriminaliteta jugoistočne Europe (SECI – Southeast European Cooperative Initiative)

- **potpisan u Bukureštu prilikom otvaranja centra SECI 16. studenoga 1999.**

21. ČILE

Ugovor o suradnji između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Čilea o prevenciji i kontroli zlouporabe i nedopuštene trgovine drogama i psihotropnim tvarima

- **potpisan u Santiagu 15. lipnja 2001.**

22. LATVIJA

Ugovor o kriminalističkoj suradnji između Vlade RH i Vlade Republike Latvije

- **potpisan u Zagrebu u veljači 2001.**
- **objavljen: NN 11/2003 od 26. lipnja 2003.**
- **stupio na snagu: 15. kolovoza 2003. (NN br. 17/2003)**

23. SRBIJA I CRNA GORA

Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Savezne vlade Savezne Republike Jugoslavije o sprječavanju međunarodne protuzakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima, međunarodnog terorizma i organiziranog kriminala te najtežih oblika ostalih kaznenih djela

- **potpisan 8. svibnja 2002. u Beogradu**
- **objavljen: NN br. 3/2003 od 27. ožujka 2003.**

24. BOSNA I HERCEGOVINA

Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o suradnji u borbi protiv međunarodne protuzakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima, međunarodnog terorizma i organiziranog kriminala

- **potpisan u Sarajevu 17. lipnja 2002.**
- **objavljen: NN 5/2003 od 5. ožujka 2003.**
- **privremeno se primjenjuje od 17. lipnja 2002.**

25. BELGIJA

Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Kraljevine Belgije o policijskoj suradnji

- **potpisan u Zagrebu 19. listopada 2004.**

26. EGIPAT

Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Egipta o suradnji u borbi protiv kriminala

- **potpisan u Kairu 22. studenoga 2004.**

27. UJEDINJENO KRALJEVSTVO VELIKE BRITANIJE I SJEVERNE IRSKE

Memorandum o suglasnosti o suradnji u borbi protiv teškog kriminaliteta, nedozvoljene trgovine drogom, krijumčarenja ljudi, trgovine ljudima, međunarodnog terorizma i sličnih pitanja od zajedničkog interesa između Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva financija i Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Udruženja policijskih načelnika Kraljevskog tužiteljstva Engleske i Walesa, Ureda za teške prevare, Carinskog i trošarinskog ureda Njezinog Veličanstva, Imigracijske službe Ujedinjenog Kraljevstva, Nacionalnog odreda za borbu protiv kriminala nacionalne kriminalističke obavještajne službe Ujedinjenog Kraljevstva Vel. Britanije i Sjeverne Irske

- **potpisan u Zagrebu 1. veljače 2002.**
- **stupio na snagu 1. veljače 2002.**
- **objavljen: NN br. 11/2002 od 6. rujna 2002.**

28. ŠVEDSKA

Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Kraljevine Švedske o suradnji u borbi protiv kriminala

- **potpisan u Zagrebu 3. listopada 2005.**

U pripremi je potpisivanje ugovora sa SAD-om, Izraelom, Kazahstanom, Španjolskom, Ruskom Federacijom, Francuskom, Litvom, Moldavijom, Estonijom, Južnoafričkom Republikom, Bjelorusijom, Bangladešom, Nepalom, Pakistanom, Brazilom, Iranom, SR Njemačkom, Maltom i Austrijom (novi tekst ugovora jer je prvotni davno potpisan i nije usklađen sa suvremenim potrebama ugovornih stranaka).

Intenzivnija suradnja uspostavlja se sa susjednim državama, državama članicama Europske unije te napose državama Zone 2 (Europa) Interpolu. U nastavku slijedi sažet prikaz suradnje Uprave kriminalističke policije sa značajnijim policijama država članica Europske unije.

Austrija

Suradnja s policijom Austrije aktivno se ogleda nizom susreta s austrijskim policijskim časnikom za vezu tijekom kojih je dogovarana suradnja o konkretnim predmetima, ali i širi aspekti usmjereni na poboljšanje dosadašnje razmjene iskustava i učinkovitosti suradnje. Plod tako uspostavljene bilateralne suradnje niz je studijskih posjeta i razmjena stručnjaka, od kojih je zadnja realizirana tijekom hospitacije – posjeta Saveznom kriminalističkom uredu u Beču, Uredu za gospodarske i financijske istrage i sl. Održavaju se redoviti

godišnji sastanci na razini šefova kriminalističkih policija, ali i na nižoj, operativnoj razini.

Suradnja s Austrijom odvija se, kako je već istaknuto, kontinuirano posredstvom časnika za vezu i putem Interpola. Od 1. veljače 2005. austrijski časnik za vezu službeno djeluje u Zagrebu. S obzirom na razinu suradnje i količinu razmijenjenih informacija, suradnja se može ocijeniti izrazito kvalitetnom. U prvoj polovini 2006. godine očekuje se iznimno intenzivna suradnja tijekom austrijskog predsjedanja EU.

Francuska

Suradnja se posebice intenzivirala dolaskom francuskog časnika za vezu u drugoj polovini 2002. godine, kroz usuglašavanje i dogovore o konkretnim projektima bilateralne policijske suradnje između Francuske Republike i Republike Hrvatske, unutar djelokruga rada Uprave kriminalističke policije MUP-a RH, i to na temelju projekata predloženih s francuske strane.

Slijedom radnih sastanaka s francuskim atašedom za unutarnju sigurnost pri Francuskom veleposlanstvu u RH, u okviru bilateralne policijske suradnje, Uprava kriminalističke policije definirala je i realizirala veći broj projekata usmjerenih poboljšanju dosadašnje razmjene iskustava i učinkovitosti suradnje.

U nastavku daljnjih dogovora o zajedničkim projektima francusko-hrvatske policijske suradnje trebalo bi se realizirati nekoliko studijskih putovanja i veći broj edukativnih programa s posebnim naglaskom na područje gospodarskog kriminaliteta i korupcije (konkretno, područje borbe protiv kompjutorskog kriminaliteta i zaštite intelektualnog vlasništva) i kriminaliteta droga (s naglaskom na problematiku sintetičkih opojnih droga i ilegalnih laboratorija za proizvodnju).

Također se iz okvira francuske ponude zajedničke suradnje, u kontekstu pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, planiraju i edukacije i usavršavanja policijskih službenika iz područja prilagodbe standardima EU u okvirima međunarodne policijske suradnje.

Mađarska

S Mađarskom policijom Uprava kriminalističke policije ostvaruje dobru suradnju u operativnom postupanju te redovitim godišnjim sastancima čelnika kriminalističkih policija. Suradnja se odvija i na nižoj, lokalnoj razini. Preustroj mađarske kriminalističke policije mogao bi biti, *mutatis mutandis*, dobar primjer buduće organizacije kriminalističke policije, zbog čega je moguće daljnje unapređivanje zajedničke suradnje.

Savezna Republika Njemačka

U bilateralnoj suradnji s Njemačkom neizostavno je i posebno važno istaknuti odličnu suradnja u području jezičnih hospitacija te hospitacija u području posebnih kriminalističkih poslova. Također, intenzivna suradnja razvidna je u području kriminalističke prevencije gdje je realizirano više studijskih posjeta Njemačkoj te nekoliko edukativnih seminara u RH.

SR Njemačka čest je donator sredstava za nabavu opreme za potrebe Ravnateljstva policije.

Suradnja s Njemačkom odvija se kontinuirano posredstvom časnika za vezu i putem Interpola. S obzirom na količinu i kvalitetu, suradnju je moguće ocijeniti izrazito dobrom.

Slovačka

Suradnja sa Slovačkom odvija se kontinuirano putem Interpola. Gotovo redovito održavaju se i sastanci na razini šefova kriminalističkih policija. Premda bi se dosadašnja suradnja mogla ocijeniti kao obostrano vrlo korektna, evidentno je da ima prostora za daljnje jačanje i unapređivanje zajedničkog rada.

Slovenija

Bitno je istaknuti odlično ocijenjenu suradnju kroz sva područja djelokruga rada Uprave kriminalističke policije s kriminalističkom policijom Republike Slovenije.

U okviru suradnje održavaju se godišnji sastanci na razini čelništva Uprave kriminalističke policije, dok se periodično održavaju operativni i informativni sastanci i predstavnika odjela unutar Uprave.

Dosadašnja suradnja između kriminalističkih policija Republike Hrvatske i Republike Slovenije ocijenjena je vrlo uspješnom, o čemu svjedoče mnogi primjeri efikasne suradnje prilikom operativnih i kriminalističkih obrada pojedinih teških kaznenih djela izvršenih na području Hrvatske ili Slovenije u kojima su sudjelovali kriminalistički službenici dviju država.

U okviru suradnje održavaju se godišnji sastanci na razini čelništva Uprave kriminalističke policije, dok se periodično održavaju operativni i informativni sastanci i predstavnika odjela unutar Uprave.

Velika Britanija

Konkretnu bilateralnu suradnju unutar zajedničkih projekata Uprava kriminalističke policije ostvaruje sa Sjevernim Yorkshireom, a takva suradnja

datira još od listopada 1999. godine kad su održani radni susreti i dogovori s predstavnicima britanskog Veleposlanstva u Zagrebu i policije Sjevernog Yorkshirea, koji su rezultirali s nekoliko studijskih putovanja hrvatskih policijskih službenika u Veliku Britaniju, kao i većim brojem edukativnih programa (obuke) organiziranih od Velike Britanije a provedenih na području Republike Hrvatske.

Sva studijska putovanja i edukativni programi za policijske službenika Ministarstva unutarnjih poslova RH odnosili su se na područja rada općeg kriminaliteta i kriminalističke analitike.

U nastavku na dotadašnju uspješnu suradnju, tijekom posljednjeg posjeta izaslanstva Sjevernog Yorkshirea Upravi kriminalističke policije dogovoreni su budući edukativni programi iz područja općeg kriminaliteta, organiziranog kriminaliteta i kriminaliteta droga.

2.4. Suradnja s međunarodnim organizacijama i sudjelovanje u regionalnim inicijativama

Regionalna suradnja i suradnja s međunarodnim organizacijama jedan je od okvira jačanja suradnje sa susjedima. Najveća korist od suradnje na regionalnoj razini je uspostava neposrednih kontakata i upoznavanje stanja kriminaliteta u najbližem okruženju. Slijedi kratak prikaz regionalne suradnje.

SECI - Inicijativa za suradnju jugoistočne Europe

Dana 26. svibnja 1999. potpisan je ugovor o suradnji u sprječavanju i suzbijanju prekograničnog kriminaliteta, a potom i povelja o organizaciji i djelovanju regionalnog centra SECI za borbu protiv prekograničnog kriminala, u Bukureštu, 16. studenoga 1999.

Inicijativa jugoistočne Europe za suradnju provodi program suzbijanja prekograničnog kriminaliteta u regiji, posredstvom centra SECI u Bukureštu u okviru kojeg se nalaze radne grupe (*task force*) osnovane za pojedine oblike kriminaliteta. Tako MUP RH aktivno sudjeluje u radu radne grupe za suzbijanje trgovine ljudima, radne grupe za suzbijanje komercijalnih prijevара, radne grupe za droge i radne grupe za terorizam.

U okviru radne grupe za suzbijanje trgovine ljudima policijski službenici prisustvuju radnim sastancima na kojima se prikazuje problematika trgovine ljudima u aktualnom razdoblju, razmatraju se mogućnosti učinkovitije suradnje i efikasnije razmjene podataka o navedenoj kriminalnoj djelatnosti zemalja u regiji.

Održano je nekoliko zajedničkih akcija s državama članicama centra SECI s ciljem suzbijanja trgovine ljudima, krađe motornih vozila i suzbijanja trgovine drogom.

Na sastanku u Ankari 9. i 10. lipnja 2003. osnovana je radna grupa za antiterorizam koja obuhvaća borbu protiv terorizma, krijumčarenja malog oružja i oružja za masovno uništavanje. U radu sastanka sudjelovali su i predstavnici MUP-a RH.

Radnom grupom za suzbijanje komercijalnih prijevара predsjedava carinska uprava, a policijski službenici MUP-a RH, Odjela gospodarskog kriminaliteta, u okviru svojih nadležnosti sudjeluju u radu te grupe.

Od lipnja 2004. godine MUP RH i Ministarstvo financija, Carinska uprava, imaju novog zajedničkog časnika za vezu u centru SECI u Bukureštu.

Inicijativa jugoistočne Europe za suradnju odnosno regionalni centar za borbu protiv prekograničnog kriminala u Bukureštu odlukom Odbora za blisku suradnju (JCC) pokrenuo je inicijativu za osnivanje informacijskog sustava centra SECI kako bi se poboljšale aktivnosti sudionika koji provode program suzbijanja prekograničnog kriminaliteta u regiji.

Pakt o stabilnosti

Predstavnici Ministarstva unutarnjih poslova sudjeluju i u radu III. radnog stola PS-a (Radni stol o sigurnosnim pitanjima PS-a). Kao i drugi dijelovi Pakta, tako i III. radni stol ima ulogu svojevrsnog "poligona za uvježbavanje" za zemlje regije radi potpore postojećim organizacijama i mehanizmima stvaranja povjerenja i sigurnosti u jugoistočnoj Europi (EU, NATO/PfP, OESS, obveze koje proizlaze iz Daytonskog sporazuma, itd.) i usklađivanja standarda za članstvo u EU i NATO. Inicijative III. radnog stola PS-a u kojima sudjeluju predstavnici MUP-a su ove:

SPAI - Antikorupcijska inicijativa Pakta o stabilnosti
(Stability Pact Anti-corruption Initiative)

Nositelj aktivnosti inicijative SPAI jest Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske. Ustrojena je 15. i 16. veljače 2000. u Sarajevu, a provedba Inicijative za suzbijanje korupcije pod stručnim vodstvom OECD-a, VE i SAD-a, ostvaruje značajan napredak u posljednje dvije godine. U provedbi Inicijative sudjeluju visoki vladini predstavnici, ali i predstavnici nevladinih udruga, profesionalnih organizacija, medija i međunarodnih organizacija.

Završena je prva faza provedbe Inicijative izradom izvješća po zemljama u okviru svih pet stupova (usvajanje europskih i međunarodnih instrumenata;

promocija dobrog upravljanja i pouzdanih javnih uprava; osnaživanje zakonodavstva i promocija pravne države; promocija transparentnosti i integriteta u poslovnim operacijama; razvitak aktivnog civilnog društva).

U drugoj fazi sve zemlje predlažu prioritetne projekte koji bi trebali pronaći izvore financiranja. Reformom pravosudnog sustava RH, započetom osnivanjem posebnog Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala (USKOK) i donošenjem potrebnih zakonodavnih izmjena (Nacionalni program za suzbijanje korupcije, Zakon o organiziranom kriminalu, Zakon o sukobu interesa javnih dužnosnika u obavljanju aktivnosti) RH je ispunila većinu neposrednih aktivnosti iz Inicijative.

Nacionalni program za borbu protiv korupcije sadržava akcijski plan s konkretnim zadaćama MUP-a RH. Unutar Ravnateljstva policije, Uprave za kriminalističku policiju, u svibnju 2001. godine osnovan je Odjel gospodarskog kriminaliteta i korupcije. Sukladno Nacionalnom programu za borbu protiv organiziranog kriminaliteta i korupcije (donesen u ožujku 2002. god.), koji u svom Akcijskom planu predviđa i obveze za MUP RH, provodi se specijalizacija i obrazovanje policijskih službenika i program borbe protiv korupcije unutar MUP-a RH.

Održan je i okrugli stol s predstavnicima SPAI-a RSLO-a (regionalnog tajništva časnika za vezu) u okviru kojega je predstavljeno dosadašnje djelovanje SPAI-a RSLO i budući ciljevi. S tim u vezi naglašeno je da je osnovni cilj pomoć zemljama u regiji u implementaciji međunarodnih standarda (europskih i svjetskih standarda) na području borbe protiv korupcije.

SPOC - Pakt o stabilnosti – organizirani kriminal (Stability Pact Organized Crime)

RH je predsjedala inicijativom SPOC do kraja lipnja 2001. godine. Osnovni cilj SPOC-a temelji se na usklađivanju zakonodavstva i jačanju regionalnih kapaciteta za borbu protiv organiziranog kriminaliteta u skladu s prihvaćenim europskim i međunarodnim standardima. Na sastanku Upravljačke skupine SPOC-a u Budimpešti 26. studenog 2001. dogovoreno je stvaranje Tajništva SPOC-a u Strasbourgu, kojem bi pomagao centar SECI za prekogranični organizirani kriminal u Bukureštu u operativnim akcijama, dok bi Ured posebnog koordinatora za PS u Bruxellesu imao koordinativnu ulogu. Međutim, Tajništvo SPOC-a osnovano je u Bukureštu. Pitanje suzbijanja organiziranog kriminala JIE dobilo je posebnu važnost od održavanja Londonske konferencije 25. studenog 2002., a kao nastavak održana je konferencija, 18. – 19. lipnja 2003. u Sarajevu. Tom prilikom potpisana je i Sarajevska deklaracija (*Sarajevo Declaration of the Ministers of Interior or Public Order and State Representatives from South Eastern Europe concerning the fight against organized crime*,

regarding in particular Data protection and processing, as well as Witness protection). Tajništvo SPOC-a djeluje kao podrška u praktičnoj implementaciji ciljeva inicijative SPOC te u savjetovanju Odbora SPOC-a i Specijalnog koordinatora SPOC-a. Trenutačno SPOC inicijativa predstavlja najširi proces suradnje i oslonaca u praćenju provedbe preporuka iz Londonske inicijative.

Najnoviji prijedlog Tajništva inicijative SPOC jest pokretanje projekta pomoći (koji bi se vjerojatno kasnije financirao preko projekta CARDS) u smislu borbe protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta i asistencije u provedbi zaštite osobnih podataka i zaštite svjedoka u kojem se od zemalja u regiji traži dostavljanje vlastitih zamisli i potreba o budućim eventualnim projektima pomoći.

Tijekom lipnja 2005. održana je konferencija o konvenciji o policijskoj suradnji u jugoistočnoj Europi, na kojoj je potpisan Memorandum o razumijevanju za uspostavljanje Konvencije o policijskoj suradnji u jugoistočnoj Europi, a također su dogovorene i preuzete pojedine obveze za pokretanje i provedbu projekta: *Konvencija o policijskoj suradnja u jugoistočnoj Europi*.

THB - trgovanje ljudima (Trafficking in Human Beings)

Radna skupina za trgovinu ljudima svoje je aktivnosti podijelila je na sedam područja, za koje je pojedinačno određena nadležna organizacija: podizanje svijesti (UNICEF); učenje i programi razmjene (ICMPD); provedba zakona (SECI); programi zaštite svjedoka (ICMC); pomoć pri povratku i reintegraciji (IOM); reforma zakonodavstva (VE) i prevencija (UNHCR). Na marginama Konferencije UN o organiziranom kriminalu u Palermu 13. prosinca 2000. potpisana je Ministarska deklaracija o trgovini ljudima (*Anti-trafficking Declaration on South Eastern Europe*). Nastavno na deklaraciju, Radna skupina izradila je višegodišnji Akcijski plan, koji u privitku sadržava niz projekata. Višegodišnja strategija zasniva se na uspostavljanju regionalnog koordinacijskog središta za nacionalne mreže zaštite i pomoći žrtvama, s intencijom njegova smještanja u Beograd / SCiG.

Svaka zemlja obvezna je izraditi nacionalni akcijski plan (tu obvezu RH je ispunila 14. studenog 2002.) te identificirati nacionalnu osobu za kontakt. Što se tiče provedbe Inicijative u RH, dosad je održano nekoliko međuresornih sastanaka na kojima su sudjelovali predstavnici nadležnih ministarstava. Također je 21. i 22. svibnja 2001. u Stubičkim Toplicama održan seminar o trgovini ljudima na kojem su se okupile sve relevantne osobe koje sudjeluju u suzbijanju trgovine ljudima u RH. U Zagrebu je 27. studenoga 2001. održan Regionalni ministarski sastanak o trgovini ljudima na kojem su predstavnici ministarstava unutarnjih poslova u jugoistočnoj Europi potpisali Izjavu o obvezi za stvaranje mehanizama razmjene informacija u svezi s krijumčarenjem ljudima u jugoistočnoj Europi.

Valja istaknuti da je MUP RH ispunio obveze u okviru potpisanih izjava u Tirani na 3. regionalnom ministarskom forumu Pakta o stabilnosti i izjava potpisanih u Sofiji na 4. regionalnom ministarskom forumu Pakta o stabilnosti te je s ciljem pružanja zaštite žrtvama trgovanja ljudima sudjelovao u okviru regionalnog projekta IOM-a pod nazivom: *Uspostava privremenih dozvola boravaka za žrtve trgovanja ljudima u jugoistočnoj Europi*. Kao rezultat tog projekta MUP RH izradio je uputu o načinu reguliranja boravka žrtava trgovanja ljudima na temelju koje se stranim državljanima ako su identificirani kao žrtve trgovanja ljudima može odrediti boravak u trajanju od godine dana s mogućnošću daljnjeg produženja.

Policijski forum (Police Forum)

Inicijativom predsjedaju predstavnik MUP-a RH i norveške policije, a prvotno je zamišljena kao središnja inicijativa za provedbu programa obuke za policijske službenike zemalja jugoistočne Europe. Prvi zajednički seminari obuke realizirani su u studenom 2001. Do sada je organizirano 13 seminara na različite teme (trgovina ljudima, nezakonita trgovina drogama, sprječavanje trgovine oružjem, tehničke metode kriminalističkih istraga, policijska etika, metode poduke, pranje novca, krađa motornih vozila i sl.) na kojima su aktivno sudjelovali i policijski službenici MUP-a RH. Od dosada 13 organiziranih seminara, pet je organizirano u Republici Hrvatskoj. Pripremu i provedbu seminara obuke odradila je Europska udruga policijskih koledža (AEPC - *Academy of European Police Colleges*). Policijska akademija MUP-a RH prva je od akademija u državama jugoistočne Europe koja je postala članica AEPC-a u prosincu 2003. godine, što je rezultat aktivnog sudjelovanja Ministarstva unutarnjih poslova RH u radu inicijative kao i materijalno-tehničke i zakonodavne usklađenosti sa standardima koji se predviđaju za prijam u AEPC.

Policijski forum određen je od Pakta o stabilnosti kao središnja točka za nadzor provedbe izrade nacionalnih planova država jugoistočne Europe o sprječavanju krađe motornih vozila (odluka Bledske regionalne konferencije o ukradenim vozilima, studeni 2003, 2. konferencija održana u studenom 2004. godine u Bledu) i ključna je inicijativa u programu provedbe inicijative OCTN (*Organised Crime Training Network*) koja je formalno počela s implementacijom nakon potpisivanja Pisma namjere 8. rujna 2005. U sklopu Policijskog foruma organiziran je u Zagrebu u travnju 2004. godine sastanak šefova odjela za borbu protiv kriminaliteta droga policija zemalja jugoistočne Europe na kojem su sudjelovali i predstavnici MUP-a RH.

U vezi s krađom motornih vozila održan je sastanak na Bledu u studenom 2004. godine na kojem je odlučeno da se buduće aktivnosti koordiniraju s aktivnostima Radne skupine za ukradena vozila centra SECI.

CEI - Srednjoeuropska inicijativa (Central European Initiative)

U okviru Srednjoeuropske inicijative, MUP RH, odnosno Uprava kriminalističke policije, sudjeluje u radu ovih radnih skupina: Radne skupine za borbu protiv organiziranog kriminala i Radne skupine za nezakonite migracije.

Sastanci Radne skupine za borbu protiv organiziranog kriminala održavaju se na ekspertnoj razini kad se donose godišnji planovi akcije za sljedeća područja: 1. organizirani kriminalitet, 2. suradnja unutar pravosuđa, 3. programi obučavanja i osposobljavanja, 4. suradnja s drugim tijelima. Radna skupina radi na ustroju mreže za borbu protiv visokotehnološkog kriminala (*Network on Combating High Tech Crime*), a unutar MUP-a RH, tj. u Upravi kriminalističke policije, određena je kontaktna točka za borbu protiv visokotehnološkog kriminala zemalja CEI-a.

Kvadrilateral – RH, Mađarska, Italija, Slovenija

Inicijativa počinje s radom na sastanku u Budimpešti 22. studenoga 2001, gdje je potpisana zajednička izjava kojom su ministri potvrdili svoju odlučnost da nastave proširenu i obostrano korisnu suradnju kao i intenziviraju buduću suradnju. Kvadrilateral je osnovana s ciljem poboljšanja učinkovitosti zajedničkih aktivnosti koje se poduzimaju u borbi protiv organiziranog kriminala i nezakonitih migracija te s ciljem jačanja suradnje u području obuke i osposobljavanja.

Sukladno izvaji, osnovane su ove radne grupe za daljnje jačanje suradnje i izradu konkretnih planova: Radna grupa 1 – organizirani kriminalitet, Radna grupa 2 - nezakonite migracije i Radna grupa 3 – obuka i osposobljavanje.

Radna grupa za borbu protiv organiziranoga kriminala u prosincu 2003. godine inicirala je osnivanje baze podataka koju su razvili talijanski predstavnici.

Ta bi se baza podataka trebala puniti iz nacionalnih baza podataka zemalja članica Kvadrilaterale radi sudjelovanja u procesu razrade i detektiranja organiziranih kriminalnih skupina uključenih u omogućivanje nezakonite migracije i trgovine ljudima.

AII - Jadransko-jonska inicijativa (Adriatic-Ionian Initiative)

Jadransku inicijativu inicirala je Italija posredstvom svojih diplomatskih predstavnika u državama Jadrana tijekom 1998. godine radi međusobne tješnje suradnje i doprinosa razvoju dobrosusjedskih odnosa, stabilnosti i sigurnosti jadranskog i jonskog okružja, koju je RH od samog početka podupirala, inzistirajući na njezinu uključivanju u širi kontekst suradnje na Sredozemlju, i pozicionirala se kao glavni partner Italije u tom projektu.

Osnivanje Jadransko-jonske inicijative pozdravljeno je zaključcima Europskog vijeća 23. i 24. ožujka 2000. u Lisabonu, nastavno na zaključke Europskog Vijeća iz Tamperea 15. i 16. listopada 1999, što bitno jača dimenziju inicijative EU. Članice JJI su Italija (članica EU i NATO-a), Slovenija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina, SRJ, Albanija, Grčka (članica EU i NATO-a; naknadno uključena).

Suradnja se prostire na više područja (zaštita okoliša, gospodarstvo, turizam, promet, valoriziranje kulturne baštine, sveučilišta, sigurnost granica, borba protiv svih oblika kriminala), dok u policijskom smislu najveću ulogu ima borba protiv svih oblika kriminala. Osim što je već prije potpisana zajednička izjava kojom su se države članice regije obvezale na harmonizaciju viznog režima radi borbe protiv ilegalnih migracija kao i na operacionalizaciju državnih središta za razmjenu informacija o organiziranom kriminalitetu i ilegalnim migracijama, u studenom 2002. potpisana je i zajednička izjava o borbi protiv ilegalnih migracija i krijumčarenja osoba na području jadransko-jonske regije.

Na sastancima operativnog nivoa stalno sudjeluju predstavnici Ravnateljstva policije. Posljednji sastanak održan je u travnju u Rimu, na kojem je Italija predala predsjedanje Sloveniji. U okviru V. okruglog stola Jadransko-jonske inicijative održanog u Trogiru, 24. svibnja 2001, pod predsjedanjem Republike Hrvatske, na temu: Borba protiv svih oblika kriminaliteta, potpisana je zajednička izjava kojom su se države članice regije obvezale na harmonizaciju viznog režima radi borbe protiv ilegalnih migracija, kao i na operacionalizaciju državnih središta za razmjenu informacija o organiziranom kriminalitetu i ilegalnim migracijama.

UNDP - Program Ujedinjenih naroda za razvoj
(United Nations Development Programme)

U projekt *Jačanje kapaciteta za prikupljanje i analizu kriminalističkih analitičkih informacija u jugoistočnoj Europi (Strengthening of Capacities for the Collection and Analysis of Criminal Intelligence in South Eastern Europe)*, u organizaciji i pod pokroviteljstvom UNDCP (*United Nations International Drug Control Programme*), uključeno je Ministarstvo unutarnjih poslova, Odjel kriminalističke analitike, zajedno s predstavnicima ministarstava unutarnjih poslova još šest zemalja Bosne i Hercegovine (FBiH i Republike Srpske), Bugarske, Savezne Republike Srbije i Crne Gore, Makedonije, Rumunjske i Slovenije.

SEPCA - Udruga šefova policija jugoistočne Europe
(Southeast Europe Police Chiefs Association)

Udruga šefova policija jugoistočne Europe (*Southeast Europe Police Chiefs Association - SEPCA*) nastala je kao rezultat djelovanja Kanadske kraljevske

konjičke policije u okviru Kanadskog regionalnog projekta obuke i podrške (CRTSP).

Rezoluciju o osnivanju Udruge 20. siječnja 2002. u Valbandonu (Republika Hrvatska) potpisala su izaslanstva MUP-a Albanije, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Rumunjske, Republike Crne Gore, Republike Srbije i Republike Srpske u Bosni i Hercegovini. Statut SEPCA-e potpisan je u Bukureštu 24. listopada 2003, kojom se prilikom formiraju tijela Udruge i određuje njezino sjedište.

Predstavnici MUP-a RH pristupaju Statutu Udruge na sljedećem sastanku SEPCA-e održanom u Sofiji 22. - 23. siječnja 2003.

Tom prilikom, između ostalog, donesena je i odluka o formiranju pet radnih tijela (odбора), kroz rad kojih bi se trebala ostvarivati suradnja zemalja članica SEPCA-e na sljedećim područjima: suzbijanje organiziranog kriminala i terorizma, obrazovanje policijskih kadrova, projekt *Policija u zajednici*, pravno normiranje rada policije i osiguranje javnih okupljanja s posebnim osvrtom na izgrede navijačkih skupina na nogometnim utakmicama. Republika Hrvatska ima svoje predstavnike u svakom od odbora te predsjedava odborom Suradnja kod projekta *Policija u zajednici*.

Na sastanku predstavnika Udruge, održanom u Tirani u listopadu 2003. godine, zaključeno je da se interesi i ciljevi Udruge gotovo u potpunosti preklapaju s drugim inicijativama u regiji te je potrebno usklađivanje, posebice s inicijativama Pakta o stabilnosti.

Dana 26. travnja 2005. u Sarajevu je održana sjednica Odbora za borbu protiv organiziranog kriminala na kojoj je sudjelovao predstavnik Odjela organiziranog kriminaliteta Uprave kriminalističke policije.

2.5. EUROPOL

Europol je specijalizirana agencija za provedbu zakona Europske unije. Cilj joj je poboljšanje učinkovitosti i suradnje između nadležnih tijela država članica EU u prevenciji i suzbijanju međunarodnog organiziranog kriminala. Glavni premet rada Europola je skupljanje i razmjena informacija o kriminalnim radnjama među državama članicama. Osnivanje Europola prvi put je predviđeno Ugovorom iz Maastrichta iz 1992. Temeljni dokument Europola je Konvencija o Europolu, koja je stupila na snagu nakon ratifikacije svih država članica 1. listopada 1998. Europol počinje operativno djelovati od 1. srpnja 1999. Sjedište organizacije je u Den Haagu, Nizozemska.

Glavni je cilj uspostava tijesne suradnje država članica kako bi se udruženim snagama uspješno borile protiv organiziranog kriminala, a osobito protiv: trgovine narkoticima, nezakonite trgovine ljudima, prodaje ukradenih vozila, dječje pornografije, krivotvorenja novca i drugih sredstava plaćanja, preprodaje radioaktivnih i nuklearnih tvari, terorizma i pranja novca.

Osnovne zadaće Europolu u okviru ostvarivanja njegova cilja su omogućivanje lakše razmjene informacija između država članica; pribavljanje, uspoređivanje i analiza informacija i obavještajnih podataka; obavještavanje nadležnih tijela vlasti država članica, bez odgode i putem nacionalnih jedinica, o informacijama koje se odnose na njih te o svakoj otkrivenoj povezanosti između kaznenih djela; pomaganje pri istragama u državama članicama, prosljeđivanje svih relevantnih informacija nacionalnim jedinicama; održavanje kompjutoriziranog sustava koji omogućuje unos, korištenje i analizu podataka.

Vodeće tijelo Europolu je Upravni odbor sastavljen od po jednog predstavnika svake države članice. Svaki predstavnik ima jedan glas. Sjednicama Upravnog odbora može prisustvovati i predstavnik Europske komisije, ali bez prava glasa. Odbor se sastaje najmanje dva puta godišnje.

Zajedničko nadzorno tijelo, sastavljeno od po dva stručnjaka za zaštitu podataka iz svake države članice, prati sadržaj i uporabu svih osobnih podataka kojima raspolaže Europol kako bi spriječilo zlouporabe.

Europol je odgovoran Vijeću ministara koje snosi odgovornost za kontrolu i upravljanje funkcijama Europolu. Vijeće ministara imenuje direktora i tri zamjenika i prihvaća proračun.

Odlukom Vijeća ministara za pravosuđe i unutarnje poslove od 13. lipnja 2002. direktor Europolu započeo je pregovore o sklapanju sporazuma o suradnji sa pet država nečlanica Europske unije (Hrvatska, SCG, BiH, Albanija, Makedonija).

Radi priprema za službene pregovore, Europol je 15. i 16. listopada 2002. u svom sjedištu u Haagu organizirao inicijalni seminar, na kojem se hrvatska delegacija sastala s delegacijom Europolu. Tijekom sastanka, delegaciji RH upućen je službeni poziv za otpočinjanje razgovora o sklapanju sporazuma o suradnji s Europolom.

Predložena su dva tipska ugovora s trećim zemljama: *Strateški sporazum*, koji predviđa suradnju na strateškoj razini, i *Operativni sporazum*, koji predviđa, uz stratešku suradnju, i punu operativnu suradnju s članicama. Uvidom u predložene ugovore, stajalište MUP-a RH bilo je stvaranje uvjeta za potpisivanje Operativnog sporazuma s Europolom. Zbog toga je u ožujku 2004. ekspertni tim Europolu posjetio MUP RH kako bi utvrdio stanje zakonodavstva, ponajprije u pogledu zaštite osobnih podataka. Uvjeti za otvaranje pregovora bili su ispunjeni kad je Republike Hrvatske donijela odgovarajuće nacionalno zakonodavstvo s područja zaštite osobnih podataka (**Zakon o zaštiti osobnih podataka** stupio je na snagu dana 20. lipnja 2003) te je 5. lipnja 2003. potpisala i u travnju 2005. godine ratificirala **Konvenciju Vijeća Europe o zaštiti pojedinca s obzirom na automatsku obradu osobnih podataka**.

U studenom 2004. godine održani su pregovori hrvatskog izaslanstva i izaslanstva Europolu prilikom kojih je usklađen tekst Sporazuma o suradnji između RH i Europskog policijskog ureda (Europol) koji će se koristiti kao

interim međunarodni ugovor do ulaska Hrvatske u EU i ratifikacije Konvencije Europolu. Dana 13. siječnja 2006. potpisan je Sporazum o operativnoj i strateškoj suradnji između Republike Hrvatske i Europskog policijskog ureda te je u tijeku ustrojavanje nacionalne središnje točke za suradnju s Europolom.

3. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Prikupljanje, obrada analiza i postupanje po prikupljenim podacima u međunarodnoj policijskoj razmjeni podataka, uz kvalitetnu podršku obavještajne zajednice, čini jednu od najjačih, ulaznih sigurnosnih karika države i društva u cjelini. Posebno danas kad su oslabljeni kontrolni mehanizmi sigurnosnog sustava države zbog razvoja tehnologije i suvremenih migracijskih tokova, razmjena podatka od iznimnog je značenja.

Republika Hrvatska, zbog svoga geopolitičkog značaja, svojih težnji za punopravnim članstvom u EU i napose kao mlada demokratska država opterećena bremenom rata, mora kontinuirano raditi na jačanju i očuvanju stanja sigurnosti. Zbog ograničenosti kapaciteta, Hrvatska mora imati kriterije po kojima će moći odrediti prioritete kako bi se na što kvalitetniji način došlo do potrebnih informacija. Prikupljanje i obrada informacija, kako je u tekstu istaknuto, odvija se na nekoliko načina. Praksa je pokazala da se nije moguće osloniti samo na jednu vrstu komunikacije (primjerice samo na informacije putem Interpola), nego je potrebno kontinuirano raditi na jačanju i bilateralne i regionalne suradnje. Hrvatska mora osmisliti sustav međunarodne policijske suradnje koji će biti kompatibilan standardima EU, tj. schengenskim provedbenim sporazumima. S druge strane, potrebno je postupati u skladu s pozitivnim zakonskim propisima poštujući posebno odredbe u vezi sa zaštitom osobnih podataka.

Evidentno je da su značajni pomaci učinjeni jačanjem bilateralne suradnje sklapanjem sve većeg broja međunarodnih ugovora. Suvremeni načini postupanja nalažu da se informacija učini dostupnom "isti trenutak", zbog čega se mnoge države odlučuju na razmjenu podataka posredstvom časnika za vezu. Takav je oblik razmjene, kao što je već istaknuto, prihvatljiv jer se omogućuje brza i učinkovita razmjena ostvarivanjem neposrednog kontakta. Pri tome svakako treba voditi računa da razmjena podataka na taj način bude pravno utemeljena na bilateralnom (međudržavnom) ili multilateralnom sporazumu (Statut Interpola, Konvencija Europolu). Vrlo je važno da se međunarodna policijska razmjena podataka odvija uvijek u skladu s potrebama, ako je nužno - odmah. Da bi se to i ostvarilo, nije dobro da za razmjenu podataka bude odgovorno nekoliko tijela niti da se podaci čine dostupni prevelikom broju osoba, čak i onima kojima podaci operativno ne bi bili interesantni. Stoga je dobro odrediti središnje nacionalno tijelo za razmjenu podataka koje mora imati 24-satno dežurstvo i u kojem će ljudi biti osposobljeni da u svakom trenutku znaju kako i kome se zaprimljena informacija treba transferirati odnosno kako

da je i sami obrade. U tom smislu Hrvatska nema većih problema ako se analizira samo segment rada MUP-a RH, ali se u posljednje vrijeme uočava potreba jačanja suradnje i s drugim "agencijama za provođenje zakona" izgradnjom zaštićenih sustava komunikacije i jačim, zajedničkim, integralnim djelovanjem u pojedinim složenijim obradama.

Zaključno, može se reći da se Hrvatska, u daljnjoj izgradnji sustava za međunarodnu policijsku razmjenu podataka, *mutatis mutandis* može pouzdati u pozitivna iskustva država koje joj odgovaraju veličinom, geografskim obilježjima i procjenama stanja sigurnosti, uvažavajući svoje specifičnosti.

LITERATURA

1. UNDCP: United Nations Convention Against Transnational Organised Crime and Protocols Thereto, United Nations, New York, 2002.
2. International Instruments related to the prevention and Suppression of International Terrorism, United Nations, New York, 2001.
3. Cvrtila, V., Hrvatska i NATO, Centar za politološka istraživanja, Zagreb, 2004.
4. Dewallef, W., La collaboration Policière internationale ou comment resoudre les problèmes resultant de la permeabilité des frontièrs, Revue Internationale de criminologie et de police technique, vol. 46, 2, Ženeva, travanj-lipanj, 1993.
5. Ekberg, C., International Legal Assistance in Combating Organized Crime, Organized Crime in the BalticSea Area, Pre Congress organised by the swedish national sector of AIDP, Saltsjoebaden, 1997, Nouvelles Etudes Penales, No. 16/1998.
6. Esser, A., Internationale Rechtshilfe in Strafsachen, Freiburg - Breisgau, 1993.
7. Gjenero, D., Gluščić, S., Helebrant R., Lalić, S., Policija i ljudska prava, MUP i HHO, 2002.
8. Gluščić, S., Kaznenopravni sustav pred izazovom organiziranog kriminaliteta-međunarodna kaznenopravna pomoć i suradnja, HLJKPP, vol. 5, br.2, Zagreb, 1998.
9. Horvatić, Ž., Djelovanje međunarodnih organizacija u suzbijanju kriminala, Pravni fakultet u Zagrebu, 2002.
10. Ivanda, S., Schengenski sporazumi i unutarnja sigurnost, MUP-Policijska akademija, Zagreb, 2001.
11. Krapac, D., Birin, V., Međunarodna krivičnopravna pomoć sa zbirkom propisa, Zagreb, 1987.
12. Levers, J., Yiu-Kong, Chu, Informal Police Cooperation: The Fight against International Crime, The Police Journal, April 1997.
13. Pejčinović, V., Kratak prikaz povijesti europske integracije, u knjizi Hrvatska i Europa, Europski pokret Hrvatske i Europski dom Zagreb, Zagreb, 1997.
14. Sieber, U., Internationale Organisierte Kriminalität, eine Bestandsaufnahme, Kriminalistik, Heft 2/1998.
15. Sačić, Ž., Međunarodna suradnja Ministarstva unutarnjih poslova RH – oblici, ciljevi, obilježja i uočeni problemi, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, br. 7, Zagreb, 2000.
16. Šprajc, I., Američko imigracijsko pravo, časopis Pravnik, br. 1-2, Pravni fakultet, Zagreb, 1993.
17. Vodinec, V., Aleksić, Ž., Kriminalistika, Zagreb, 1990.
18. Die Polizei-Zeitung Baden Württemberg, Nr. 2, Mai 2005-07-25
19. Enforcement Bulletin, Issue 27, June 2005

Summary

INTERNATIONAL POLICE COOPERATION OF THE CRIMINAL INVESTIGATION POLICE OF THE REPUBLIC OF CROATIA

The author presents the reasons, forms and goals of international police cooperation of the Criminal Investigation Police of the Ministry of the Interior of the Republic of Croatia. Special emphasis is given to the exchange of information through Interpol, via bilateral treaties, liaison officers and regional initiatives. By analysing the work of the Croatian National Central Bureau - Interpol Zagreb, the author describes the trends and communication systems of Interpol, as well as the future perspectives of work. Special observation is directed to the legal instruments of Interpol and to the work of Interpol as a channel of communication for providing legal assistance in criminal matters.

The article includes the last update (September 2005) of the signed international treaties on police cooperation in the suppression of crime and explains the work of the foreign police liaison officers responsible for cooperation with Croatia, as well as the present situation (legal and factual) of the police liaison officers sent abroad by the Croatian police authorities. A brief overview is also given of the current bilateral police cooperation with the main partners.

The article also emphasises the importance of regional police cooperation with reference to all the initiatives through which the cooperation of the Criminal Investigation Police is carried out. In the conclusion, mention is made of the ways and means of international police cooperation in the future, with special reference to the current situation of the positive legislation and the desire of the Republic of Croatia for full membership of the EU.